

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE
-Këshilli Drejtues-

V E N D I M

Nr.2374, datë 30.10. 2013

Për

“Miratimin për këshillim publik të Dokumentit: “Analizë e tregut të shumicës të terminimit të SMS-ve në rrjetet e telefonisë së levizshme – Këshillim Publik ”

Këshilli Drejtues (KD) i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP), i përbërë nga:

1. Znj. Alketa	Mukavelati	Kryetare
2. Z. Alban	Karapici	Anëtar
3. Z. Benon	Paloka	Anëtar
4. Znj. Elkeda	Domi	Anëtare
5. Znj. Zamira	Nurçe	Anëtare

dhe sekretare Znj.Mirela Xhelaj, në mbledhjen e datës 30.10.2013, sipas procedurës së përcaktuar në ligjin nr. 9918 datë 19.05.2008 “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, ligjin nr. 8480, datë 27. 05.1999 “Për funksionimin e organeve kolegjiale të administratës shtetërore dhe enteve publike”, shqyrtoi çështjen me objekt:

“Miratimin për këshillim publik të Dokumentit: “Analizë e tregut të shumicës të terminimit të SMS-ve në rrjetet e telefonisë së levizshme – Këshillim Publik ”

Dokumentacioni i Grupit të Punës përbëhet nga:

- Projekt vendimi
- Relacioni Shoqërues i projekt vendimit
- Dokumenti: *“Analizë e tregut të shumicës të terminimit të SMS-ve në rrjetet e telefonisë së levizshme - Këshillim Publik ”*

BAZA LIGJORE:

1. Nenet 31 e në vijim i Kreut VI të ligjit nr. 9918, datë 19. 05. 2008 “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë” i ndryshuar (*ligji nr. 9918, i ndryshuar*);
2. Ligji nr. 8485, datë 12.05.1999 “Kodi i Procedurave Administrative” (*ligji nr. 8485*), i ndryshuar;
3. Rregullore për analizën e tregut, miratuar me VKD nr.747, date 17.07.2009, e ndryshuar;
4. Udhëzues për Procedurat e Keshillimit me Publikun miratuar me VKD nr.1183, datë 10.03.2010.

K Ë S H I L L I D R E J T U E S:

Nga shqyrtimi i materialit shkresor, diskutimeve në mbledhje mbi çështjen, si dhe duke iu referuar bazës ligjore të sipërcituar :

V Ë R E N:

1. Dokumentacioni i paraqitur nga Grupi i Punës i ngritur me Urdhërin nr. 1024 datë 24.09.2013 përbëhet nga:
 - a) Projektvendimi i KD i formatuar dhe arsyetuar sipas përcaktimeve të parashikuara në nenin 106 e në vijim të ligjit nr. 8485;
 - b) “*Analizë e tregut të shumicës të terminimit të SMS-ve në rrjetet e telefonisë së levizshme - Këshillim Publik*”, i cili përmban analizën e tregut për FNT për tregjeve me shumicë të terminimit të SMS-ve, si edhe detyrimet e propozuara për këto tregje të analizuara;
 - c) Relacioni shpjegues për Projektvendimin e KD dhe dokumentin e Analizës së tregut;
2. Dokumenti: “*Analizë e tregut të shumicës të terminimit të SMS-ve në rrjetet e telefonisë së levizshme – Këshillim Publik*”, është një dokument rregullator shumë i rëndësishëm dhe masat rregulluese që do të merren në varësi të gjetjeve për FNT pas procesit të konsultimit publik, kanë një ndikim të rëndësishëm në tregun e komunikimeve elektronike në Shqipëri.

P Ë R K Ë T O A R S Y E:

Duke marrë në konsideratë rëndësine e miratimit të dokumentit të cituar me lart, bazuar në pikën 1 të nenin 114, dhe pikën 1 të nenit 115 të ligjit nr. 9918, i ndryshuar,

V E N D O S:

1. Të miratojë nxjerrjen per këshillim publik të dokumentit “*Analizë e tregut të shumices të terminimit të SMS-ve në rrjetet e telefonisë së levizshme – Këshillim Publik*” sipas dokumentit bashkëlidhur;
2. Proçedura e këshillimit publik për dokumentin e analizës së tregut si dhe detyrimeve të propozuara për FNT, të cilat janë pjesë e dokumentit të analizës, të kryhet për periudhen 60 ditore, që fillon nga data e publikimit në faqen zyrtare te AKEP;
3. Ky vendim dhe dokumenti “*Analizë e tregut të shumices të terminimit të SMS-ve në rrjetet e telefonisë së levizshme – Këshillim Publik*”, të publikohen në faqen e internetit www.akep.al.

Ky vendim hyn në fuqi në datën e miratimit të tij.

K R Y E T A R E

Alketa MUKAVELATI

ANËTARET E KËSHILLIT DREJTUES:

1. **Alban KARAPICI**
2. **Benon PALOKA**
3. **Elkeda DOMI**
4. **Zamira NURCE**

AUTORITETI I KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE

ANALIZË

E

TREGUT

Tregjet me shumicë të terminimit të SMS-ve në rrjetet publike telefonike të lëvizshme

Dokument Këshillim Publik

Tetor 2013

(MIRATUAR ME VKD NR. ___ DATE ___ 2013)

PUBLIKUAR NE www.akep.al ne seksionin Konsultime ne Proces

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE

ANALIZË
E
TREGUT

**Tregjet me shumicë të terminimit të SMS-ve në rrjetet publike telefonike të
lëvizshme**

Dokument Këshillim Publik

Tetor 2013

INDEKSI I PËRMBAJTJES

I. PËRMBLEDHJE	4
II. HYRJE	9
II.1. PANORAME E SEKTORIT TE TELEFONISE CELULARE	9
II.2. PERFOUNDIME KRYESORE TE ANALIZES SE TERMINIMIT TE SMS-VE 2011	13
III. TERMINIMI I SMS-VE NE RRJETET CELULARE.....	15
III.1. TREGU ME PAKICË I SMS-VE	15
<i>Perdorimi i SMS-ve.....</i>	<i>15</i>
<i>Tarifimi i SMS-ve me pakice</i>	<i>18</i>
<i>Perfundim per tregun me pakice te SMS-ve ne Shqiperi</i>	<i>25</i>
III.2. PERKUFIZMI I TREGUT TE TERMINIMIT TE SMS-VE.....	27
<i>I. Dimensioni i produkteve dhe sherbimeve ne tregun perkates te terminimit te SMS-ve</i>	<i>28</i>
<i>II.Dimensioni gjeografik i sherbimit te SMS-ve</i>	<i>30</i>
III.3 APLIKIMI I TESTIT TË TRE KRITEREVE	31
III.4 ANALIZA PËR FUQI TË NDJESHME NË TREG	35
<i>I. Përvoja rregullatore në vendet e rajonit dhe të BE-së</i>	<i>39</i>
<i>II.Përfundime mbi fuqine e ndjeshme ne tregun e analizuar.....</i>	<i>41</i>
III.5 VLERESIMI PER VAZHDIMESINE E MASAVE RREGULLATORE PER TERIMINIMIN E SMS-VE	42
<i>I. Arsyet e vazhdimesise se masave rregullatore per terminimin e SMS-ve</i>	<i>43</i>
ANEKS 1. PYETJET PER KESHILLIM PUBLIK	44

INDEKSI I TABELAVE DHE FIGURAVE

FIGURE II .1 ECURIA E NUMRIT TË PËRDORUESVE CELULARË 2010-2013/1	10
FIGURE II .2 ECURIA E NUMRIT TË PËRDORUESVE CELULARË AKTIVE DHE SIM 2010-2013/1	10
TABELA II.1: PJESËT E TREGUT TË OPERATORËVE CELULARË (2010 - 2013/1)	11
FIGURE III .1 ECURIA E NUMRIT TOTAL TE SMS TE DERGUARA NGA PAJTIMTARET 2008-2013/1	16
TABELA III .1 ECURIA E PJESEVE TË TREGUT TË OPERATORËVE PËR SMS 2008-2013/1.....	17
TABELA III .2 ECURIA E PERDORIMIT MESATAR TE SMS-VE 2011-2013/1.....	18
TABELA III .3 PERDORIMIT MESATAR PER SHERBIMET CELULARE 2011-2013/1.....	19
FIGURA III.3.1 TARIFAT E TERMINIMIT TË SMS-VE NË VENDET E BE (2012)	33
FIGURA III.3.2 ECURIA E TARIFAVE TE TERMINIMIT TË SMS-VE NE VENDE TE NDRYSHME.....	34
TABELA III.4 PJESET E TREGUT PER TERMINIMIN E SMS-VE (OFF-NET)	37
FIGURA III.4.1 TARIFAT E TERMINIMIT TË SMS-VE NË VENDET TE NDRYSHME (2013)	41
FIGURA III.4.2 ECURIA E TARIFAVE TE TERMINIMIT TË SMS-VE (SIPAS RREGULLIMIT).....	41

I. PËRMBLEDHJE

Ligji nr.9918, date 19.05.2008 “Per Komunikimet Elektronike ne Republiken e Shqiperise”, i ndryshuar këtu e me pas Ligji nr. 9918, i ndryshuar, ne nenin 1 te tij, percakton se:

“Qëllimi i ligjit është që nëpërmjet parimit të asnjësisë teknologjike të promovojë konkurrencën dhe infrastrukturë efëçente në komunikimet elektronike dhe të garantojë shërbimet e duhura dhe të përshatshme në territorin e Republikës së Shqipërisë”.

Ky dokument përmban analizën e tregjeve me shumicë të terminimit të SMS-ve në rrjetet publike të telefonisë së lëvizshme, tregje te cilat analizohen per here te dyte nga AKEP, pas analizes te perfunduar ne 2011.

Periudha e keshillimit publik do te jete 60 dite nga dita e publikimit zyrtar te ketij dokumenti ne faqen e internetit te AKEP, dhe procesi i konsultimit do te kryhet per statusin e FNT dhe per detyrimet e propozuara per FNT.

AKEP mirepret komentet e paleve te interesuara brenda afatit te keshillimit publik, per perfundimet ne lidhje me FNT dhe gjetjet e analizes sipas ketij dokumenti ne keshillim publik.

Komentet e paleve te interesuara do te publikohen nga AKEP, se bashku me dokumentin final te analizes se tregut dhe vendimet perkatse. Ne cdo seksion ka pyetje per komente nga palet e interesuara, te cilat jane permblodhur edhe ne Aneks 1 por palet e interesuara mund te japin komente per cdo pjese te ketij dokumenti.

Komentet e derguara nga palet e interesuara , duhet te vijne ne AKEP, ne dy versionet:

- te printuara;

- ne adrese elektronike, info@akep.al;

Ne perfundim te procesit te kesaj analize te nisur, AKEP bazuar ne perfundimet e dokumentit final te analizes se tregut (pas keshillimit publik), do te marr vendime ne reference me gjetjet e analizes si dhe pas shqyrtimit te komenteve perkatese nga palet e interesuara mbi dokumentin ne keshillim publik.

Ne baze te parashikimeve ligjore dhe te Rregullores, analiza e nxjerre per keshillim publik permban:

- perkufizimin e tregjeve perkatese si dhe pershkrimin e produkteve perkatese;
- shqyrtimin e secilit treg perkates, aplikimin e testit te tre kriterëve per tregjet e gjykuara si te nevojshme per t’u aplikuar ky test;

- analize e konkurrencës në tregjet që plotësojnë kriteret për t'u analizuar për FNT si vlerësimin përkatës nëse ka operatore me fuqi të ndjeshme në treg, duke përdorur kriteret e përcaktuara në nenin 33 të Ligjit si dhe udhëzimin e KE;

Tregu me shumicë i terminimit të SMS-ve, nuk është pjesë e listës së tregjeve të Rekomandimit të Komisionit Europian, të vitit 2003 apo të vitit 2007, si dhe nuk është pjesë e listës së tregjeve në Rregulloren e Analizës së Tregut, e ndryshuar.

Megjithatë rregullorja, ashtu si edhe rekomandimet e KE, parashikojnë që AKEP mund të analizojë tregje që nuk janë pjesë e listës së tregjeve të justifikuar për ndërhyrje ex-ante apo për kryerjen e analizës së tyre. Në përputhje me përcaktimet e rregullores, para analizës së tregut të terminimit të SMS-ve për FNT, AKEP fillimisht ka provuar se ky treg plotëson tre kriteret e mëposhtme :

1. *prezenca e barrierave të larta dhe jo-kalimtare të hyrjes ;*
2. *një strukturë tregu e cila nuk ka tendencë për të shkuar në drejtim të një konkurrence efektive brënda afatit kohor përkatës; dhe*
3. *pamjaftueshmëria e ligjit të konkurrencës për të adresuar në mënyrë të përshtatshme dështimin e tregut të marrë në shqyrtim;*

Perfundime kryesore për tregun me pakice të SMS-ve në Shqipëri

Nga analiza e tregut me pakice për shërbimin e SMS, si dhe nga përshkrimi (në mënyrë të përmbledhur për ofertat e operatorëve celularë, “bundles”, duke klasifikuar ofrimin e SMS-ve sipas strukturimit (brenda grupit, brenda rrjetit, drejt rrjeteve të tjera kombëtare si dhe drejt destinacioneve ndërkombëtare), rezultojnë që:

- Ka një numër të madh të ofertave (plane tarifore të ndryshme);
- Në aspektin e përzgjedhjes, shumica e tyre përcjellin një konfuzion të madh për pajtimtarët, duke mos garantuar se zgjedhja e bërë prej tyre është ajo e duhura në raport me konsumin e nevojshëm për pajtimtarin;
- Në tregun e pakicës ka zhvillim pozitiv të konkurrencës në shërbimin e SMS-ve, por perseri kjo nuk garanton që shpërndarja e përfitimit të mundshëm për pajtimtarët të jetë e drejtë;
- Nga analiza për paketat standarte të rrjeteve celularë (konstatim edhe nga analiza pararendese), tarifatat për SMS standarte është e pajustificueshme në raport me koston reale të SMS-se;

- Konstatohet se nje nder arsyt kryesore ne mbajtjen e tarifave standarte per SMS-te ne nivele te larte, (deri ne 17 leke/SMS), ne varesi te rrjeteve, ka te beje me tendencen e operatoreve per te detyruar pajtimtaret e rrjeteve te tyre te “ngurtesohen” ne grupe te mbyllura;
- Perfitimi i bere nga nje grup pajtimtaresh dhe mungesa e perfitimit nga nje grup tjetër pajtimtaresh (jashte grupeve te mbyllura), duke shtuar konfuzionin dhe paqartesine per te kuptuar treguesit e ofertave nga pajtimtari, pasi ka nje diference te madhe ndermjet tarifave standarte te SMS-ve dhe tarifave te SMS-ve te ofruara ne paketat tarifore jo standarte (promocionet, SMS falas brenda grupeve etj) tregon per nje shperndarje jo uniforme te perfitimeve midis perdoruesve celulare, dhe perben diskriminim ne ofrimin e te njejtit sherbim me tarifa te ndryshme;

Per sa siper, arrihet ne konkluzionin se:

Sherbimi SMS-ve ne tregun e pakices ka zhvillim pozitiv te konkurrences, por akoma vazhdon te kete probleme qe deformojne konkurrencen efektive, probleme te cilat zvoglojne mundesite reale per perfitimin e mundshem te konsumatorit ne lidhje me kete sherbim.

Pas aplikimit te testit te tre kriterëve per tregun me shumice te terminimit te SMS-ve, rezulton:

Tregu me shumice i terminimit te SMS-ve, permbush Kriteret 1, 2 dhe 3, keshtu qe ne baze te Rekomandimit te KE, ky treg justifikon rregullimin ex-ante nga ana e AKEP, rrjedhimisht eshte e nevojshme te analizohet per FTN;

Nga analiza për përkufizimin e tregjeve përkates të terminimit të SMS-ve në rrjetet celulare rezulton se tregjet perkatëse të terminimit të SMS-ve në rrjetet celulare janë:

- *Tregu i terminimit të SMS-ve në rrjetin celular AMC, shërbim i ofruar nga sipërmarrësi AMC sh.a;*
- *Tregu i terminimit të SMS-ve në rrjetin celular Vodafone Albania, shërbim i ofruar nga sipërmarrësi Vodafone Albania sh.a;*
- *Tregu i terminimit të SMS-ve në rrjetin celular te Albtelecom Sh.a, shërbim i ofruar nga sipërmarrësi Albtelecom Sh.a;*
- *Tregu i terminimit të SMS-ve në rrjetin celular Plus Communications, shërbim i ofruar nga sipërmarrësi Plus Comminucations sh.a;*

Dimensioni gjeografik i tregjeve të terminimit të SMS-ve në sejcilin rrjet celular eshte territori i Republikës së Shqiperisë.

Bazuar ne vleresimin e faktoreve te evidentuar, ne lidhje me sherbimin e terminimit te SMS-ve, per secilin nga operatorët e telefonise se levizshme, ne rrjetet individuale te tyre, rezulton te kete:

- 100% pjese tregu per secilin operator celular ne rrjetin e tij;
- barriera te natyres strukture;
- mungese te fuqise kundervepruese te bleresve per sherbimin e terminimit te SMS-ve, per vete specifiken e sherbimit te terminimit (natyre monopolistike);
- efekt i rrjetit si rezultat i integritimit vertikal;
- mungese e konkurrences efektive ne potencialet e mundshme qe duhej te ofrohej ne rrethana te tjera, jashte nderhyrjes ex-ante;
- Kriteret e marra në shqyrtim nuk pritet të ndryshojnë të paktën në një periudhe afatmesme, në menyrë që të eliminojnë aftësinë ndikuese të operatorëve në tregjet përkatëse të terminimit të SMS-ve;

Percvec kritereteve konkluzioneve te mesiperme, AKEP ka trajtuar edhe disa faktore te tjere, qe kane te bejne kryesisht me:

- *Asimetrine e trafikut te zhvilluar (volumit te SMS-ve te shkembjere) ndermjet rrjeteve si marredhenie interkoneksioni ndermjet tyre dhe mundesite egzituese per shtremberime te konkurrences;*
- *Efektet e rrjetit tek sherbimi i terminimit te SMS-ve, paketat “Bundles” (brenda rrjetit dhe kryesisht ne grupet mbyllura);*
- *Efektet e mundshme te masave rregullatore ne nivelin shumices dhe transferimi i tyre ne tregjet e pakices;*

AKEP gjykon se:

Operatorët Vodafone Albania, Albanian Mobile Communications , Albtelcom Sh.a (E.M) dhe Plus Communication përmbushin kriteret për fuqi të ndjeshme në tregjet përkatëse të terminimit të SMS-ve në rrjetet e tyre celulare, konkretisht:

- Operatori Vodafone Albania përmbush kriteret e sipërmarresit me FNT në tregun e terminimit të SMS-ve në rrjetin celular Vodafone Albania.
- Operatori AMC përmbush kriteret e sipërmarrësit me FNT në tregun e terminimit të SMS-ve në rrjetin celular AMC.
- Operatori Albtelcom sh.a përmbush kriteret e sipërmarresit me FNT në tregun e terminimit të SMS-ve në rrjetin celular Albtelcom sh.a.
- Operatori Plus Communication përmbush kriteret e sipërmarrësit me FNT në tregun e terminimit të SMS-ve në rrjetin celular Plus Communication.

Vleresim per masat rregulluese dhe detyrimet për operatorët me FNT në tregjet e terminimit të SMS-ve në rrjetet celulare:

AKEP pas kryerjes se analizes se ne kete treg, ne lidhje me masat rregulluese propozon vendosjen e masave rregullatore te meposhteme:

1. *Detyrimi i Mosdiskriminimit;*
2. *Detyrimi i transparencës;*
3. *Detyrimi për akses dhe interkoneksion dhe përdorimi i përbashkët i faciliteteve të rrjetit;*
4. *Detyrimi për kontroll të tarifave dhe sistemin e mbajtjes së llogarive*

Masat rregullatore jane te njejta me ato ne Analize 2011. Per rregullimin e tarifes se terminimit, AKEP propozon reduktimin e nivelit aktual per te arritur vleren 0.58 lek/SMS dhe aplikimin tarifave asimetrike midis Vodafone/AMC dhe EM/Plus per nje periudhe te perkohshme 1 Mars 2014-1 Shtator 2015.

II. HYRJE

II.1. Panorame e sektorit te telefonise celulare

Në fund të 6 mujorit të I-re të vitit 2013, numri i përdoruesve të telefonisë së lëvizshme (karta SIM aktive) është rreth 4.86 milion krahasuar me 5.6 milion sipas të dhënave në fund të vitit 2012. Kjo përben një rënie të theksuar prej rreth 13% krahasuar me fund vitin 2012. Arsyeja e rënies së theksuar të këtij treguesi vjen për shkak të ndryshimit të mënyrës së matjes të këtij treguesi nga Eagle Mobile¹

Nderkohe numri i përdoruesve aktive (përdorues të kartave SIM që kanë përdorur shërbime celulare në 3 muajt e fundit) në fund të 6 mujorit të I-re të vitit 2013 arriti në 3.37 milion, kundrejt 3.5 milion që ishin në fund të vitit 2012. Kjo përben një rënie rreth 5% në krahasim me të dhënat e fund vitit 2012.

Kështu që referuar të dhënave të 6 mujorit të I-re 2013, numri i përdoruesve për 100 banorë në fund të 2012 ishte 172% kundrejt 198 % që ishte në fund të vitit 2012 (për karta SIM aktive) ndërsa sipas numrit të përdoruesve aktive në fund të 6 mujorit të I-re 2013 është 119 % , kundrejt 125 % që ishte në fund të vitit 2012.

Figura 1, paraqet ecurinë e numrit të përdoruesve celulare aktive në periudhën 2010-2013/1, ndërsa figura 2, paraqet numrin e pajtimtareve celulare sipas dy treguesve: 'përdorues aktive' dhe 'karta SIM aktive'. Proporcioni i përdoruesve aktive ndaj kartave SIM aktive është në nivel 69% për të katër operatorët së bashku, duke variuar nga 64% për AMC në 74% për Vodafone. Ndryshimin më të madh të këtij raporti e ka EM, nga 31% në fund të 2012 në 70% në fund të gjashtëmujorit të parë 2013 (shiko shënimin për arsyen e këtij ndryshimi të madh). Pjesët e tregut të operatorëve sipas dy treguesve janë të përafërt, dhe Vodafone Albania zoteron 46% për përdorues aktive dhe 43% për karta SIM. AMC zoteron 37% për përdorues aktive dhe 40% për karta SIM, ndërsa EM dhe Plus kanë respektivisht 10% dhe 7% pjesë tregu për të dy treguesit.

¹ EM deri në fund 2012 ka raportuar ndër vite vlerën kumulative të kartave SIM të shitura që prej fillimit të aktivitetit të tij deri në fund të periudhës përkatëse, ndërsa për gjashtëmujorin e parë 2012 EM ka rivelesuar numrin e pajtimtareve duke ju përmbajtur vetëm kriterit të kartave SIM aktiv brenda një viti.

FIGURA II.1 ECURIA E NUMRIT TË PËRDORUESVE CELULARË AKTIVE 2010-2013/1

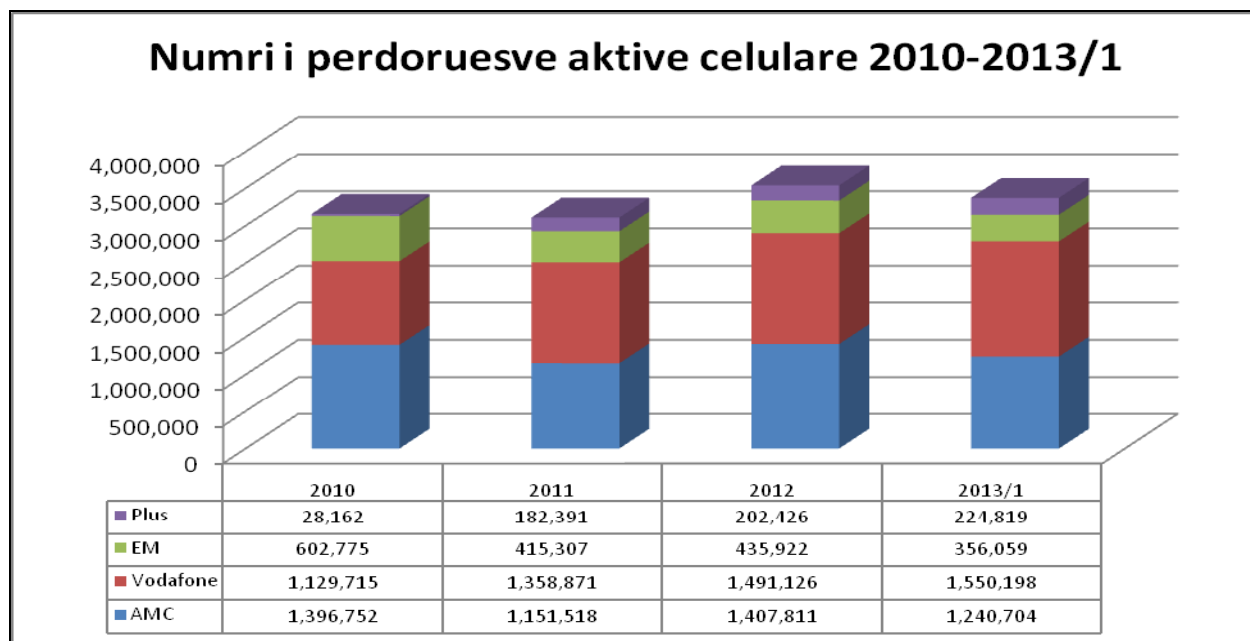
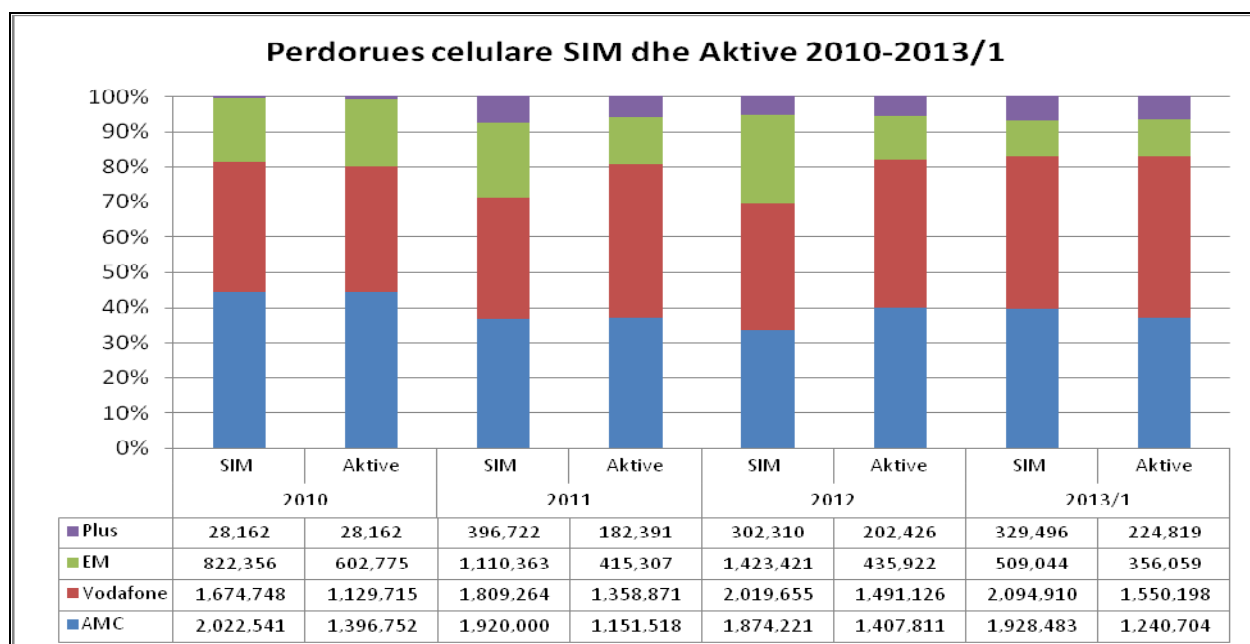

FIGURA II.2 ECURIA E NUMRIT TË PËRDORUESVE CELULARË “AKTIVE” DHE SIM 2010-2013/1

Burimi: Të dhënat periodike të operatorëve.

PJESËT E TREGUT TË OPERATORËVE CELULARË (2010-2013/1)

Pjesët e tregut të operatorëve celularë janë vlerësuar në disa prej treguesve kryesore sipas të dhenave të depozituara në AKEP, të cilat janë të paraqitura sipas tabelës të mëposhtme dhe që përmbajnë pjesë tregu për:

Perdorues Aktive; Perdorues (Karta SIM); Perdorues me Kontrate; Thirrje dalese; SMS dhe Te ardhura (të ardhurat për vitin 2012).

Nga vlerësimi i pjesëve të tregut për 6 mujorin e I-re 2013 për zerat: Perdorues Aktive; Perdorues (Karta SIM); Perdorues me Kontrate; Thirrje dalese dhe SMS në total, rezultojnë që ka një rënie pjesëve të tregut për AMC dhe Eagle Mobile në numrin e përdoruesve aktivë në rreth 3 % dhe 2 % përkatësisht si dhe një rritje të numrit të përdoruesve aktivë për Vodafone Albania dhe Plus Communications përkatësisht në vlerat 4 % dhe 1%. Krahasimi është bërë për 2013/1 dhe fund vitin 2012.

Ndërsa në lidhje me treguesit për thirrjet dalese situata paraqitet pothuajse e njëjta krahasuar me fund vitin 2012, duke reflektuar një rënie të vogël për Eagle Mobile si dhe një rritje jo të konsiderueshme për Plus Communication (vlera e ndryshuar është në 1%, për secilin nga ndryshimet e cituara).

Vlen të theksohet që në vlerësimin e pjesëve të tregut për thirrjet dalese janë të përfshira edhe thirrjet on-net.

Në lidhje me pjesët e tregut për SMS dalese, rezultojnë që nuk ka asnjë ndryshim nga të dhënat e vitit 2012, pjesët e tregut për secilin nga operatorët janë të pandryshuara gjatë kësaj periudhe.

TABELA II.1: PJESËT E TREGUT TË OPERATORËVE CELULARË (2010-2013/1)

		AMC	VODAFONE ALBANIA	EAGLE MOBILE	PLUS COMMUNICATION
Perdorues Aktive	2013/1	37%	46%	10%	7%
	2012	40%	42%	12%	6%
	2011	37%	44%	13%	6%
Perdorues (Karta SIM)	2013/1	40%	43%	10%	7%
	2012	33%	36%	25%	6%

	2011	37%	35%	21%	8%
Perdorues me Kontrate	2013/1	36%	21%	21%	22%
	2012	31%	18%	36%	15%
	2011	35%	24%	34%	7%
	2013/1	39%	50%	7%	4%
Thirrje dalese	2012	39%	50%	8%	3%
	2011	37%	51%	10%	2%
	2013/1	20%	73%	6%	1%
SMS	2012	20%	73%	6%	1%
	2011	17%	74%	9%	1%
Te ardhura	2012	29%	56%	10%	5%
	2011	34%	52%	12%	2%

II.2 Perfundimet kryesore te analizës 2011 per terminimin e SMS-ve

Tregu me shumicë i terminimit të SMS-ve, u analizua si nje treg qe nuk bente pjesë ne Listën e tregjeve të Rekomandimit të Komisionit European, të vitit 2003 apo të vitit 2007. Në përputhje me përcaktimet e rregullores se analizës se tregut, para analizimit të tregut të terminimit të SMS-ve për FNT, AKEP fillimisht ka aplikuar testin e tre kriterëve, duke provuar qe testi plotësohej.

Percaktimi i tregut perkates

Ne lidhje me percaktimin e tregut perkates si dhe perkufizimin e tregjeve perkates të terminimit të SMS-ve në rrjetet celulare rezultoi se:

- *Tregu i terminimit të SMS-ve në rrjetin celular AMC, shërbim i ofruar nga sipërmarrësi AMC sh.a;*
- *Tregu i terminimit të SMS-ve në rrjetin celular Vodafone Albania, shërbim i ofruar nga sipërmarrësi Vodafone Albania sh.a;*
- *Tregu i terminimit të SMS-ve në rrjetin celular Eagle Mobile, shërbim i ofruar nga sipërmarrësi Eagle Mobile sh.a;*
- *Tregu i terminimit të SMS-ve në rrjetin celular Plus Communications, shërbim i ofruar nga sipërmarrësi Plus Communication sh.a;*

Dimensioni gjeografik i tregjeve të terminimit të SMS-ve në sejcilin rrjet celular është territori i Republikës së Shqipërisë.

Analiza per FNT

Në analizën e faktorëve të marrë në konsideratë për fuqinë e ndjeshme në tregjet perkatese, u konkludua se:

- *Secili prej operatoreve celularë zoteron 100 për qind te tregut të terminimit të SMS-ve në rrjetet e tyre;*
- *Operatorët celulare nuk perballen me kercenimin e hyrjes në tregjet e tyre të terminimit të operatorëve të tjerë, që do te ishin të aftë të kryenin edhe terminimin e SMS-ve në keto rrjete;*
- *Fuqi të ulët kundervepruese, ose e paperfillshme nga operatorët e rrjeteve të tjera dhe ofrues shërbimesh të internetit;*
- *Kriteret e marra në shqyrtim nuk pritët të ndryshojnë të paktën në një periudhe afatmesme, në menyrë që të eliminojnë aftësinë ndikuese të operatorëve në tregjet perkates të terminimit të SMS-ve.*

Bazuar ne sa siper, AKEP vlerësoi se: operatorët Vodafone Albania, AMC, Eagle Mobile dhe Plus Communication përmbushnin kriteret për fuqi të ndjeshme në tregjet perkatese të terminimit të SMS-ve në rrjetet e tyre celulare, individualisht ne secilin nga rrjetet perkatese.

Problemet e identifikuara dhe arsyet per masa rregullatore ne analize 2011

AKEP ka vleresuar si analoge problemet e mundshme ne tregjet e terminimit per te dy sherbimet baze ne rrjetet e telefonise se levizshme, sherbimin e terminimit te thirrjve zanore si dhe sherbimin e terminimit te SMS-ve.

Keshtu, qe ne analize 2011, me qellim eliminimin e problemeve te mundshme te identifikuara, AKEP percaktoi masat rregulluese dhe detyrimet për operatorët me FNT në tregjet e terminimit të SMS-ve në rrjetet celulare, duke vendosur konkretisht:

- 1) Detyrimi i Mosdiskriminimit*
- 2) Detyrimi i transparencës*
- 3) Detyrimi për akses dhe interkoneksion si dhe përdorimi i përbashkët i faciliteteve të rrjetit*
- 4) Detyrimi për kontroll të tarifave dhe orientim në kosto*

Ne lidhje me detyrimin per kontrollin e tarifave, AKEP ka percaktuar nje skedul kohor me vlerat perkatese, ne te cilen jane dhene afatet dhe niveli maksimal i tarifave te terminimit te mesazheve SMS nen rregullim, per tu aplikuar nga kater operatoret me FNT, te percaktuar si te tille sipas analize 2011. (sipas tabelës se meposhtme)

REDUKTIMI I PËRSHKALLËZUAR I TARIFAVE TË TERMINIMIT TË SMS-VE NE RRJETET CELULARE PËR ORIENTIM NË KOSTO BU-LRAIC

	Para rregullimit	1 Janar 2012	1 Shtator 2012	1 Shtator 2013
AMC Vodafone EM Plus Communication	3	2.4	2	1.44

Tarifat në Lek/SMS pa TVSH

III. TERMINIMI I SMS-ve NE RRJETET CELULARE

Ne analizen pararendese ne lidhje me sherbimin e terminimit te SMS-ve, eshte konsideruar se ky sherbim me shumice ka analogji me sherbimin e terminimit te thirrjeve zanore te pershkruar dhe analizuar ne menyre te detajuar ne tre raunde te analizave te tregut per telefonine e levizshme.

Keshtu qe ne percaktimin e bere per sherbimin e terminimit te SMS-ve si nje sherbim me shumice, per te cilin cdo operator rrjeti celular e ofron per operatore te tjere ne menyre qe abonentet e ketyre operatoreve te mund te dergojne SMS drejt aboneteve te ketij rrjeti celular.

AKEP ne analogji edhe me analizat e tjera te kryera ne tregjet e shumices edhe ne kete proces analize te ketij tregu, fillimisht do te behet nje vleresim i tregut te lidhur vertikalisht me tregun me shumice te terminimit te SMS-ve, dhe konkretisht tregun me pakice te SMS-ve ne Shqiperi.

III.1. TREGU ME PAKICË I SMS-VE

AKEP ka vleresuar ofrimin me pakice te mesazheve SMS, duke e konsideruar si nje nder sherbimet celulare me te rendesishme pas thirrjeve telefonike celulare dhe ne vijimesi ne te gjitha raportet periodike te publikuara ka referuar edhe vleresimin perkates mbi perdorimin e ketij sherbimi nga konsumatorët e sherbimeve te ofruara nga rrjetet e telefonise se levizshme.

Ne analizen pararendese, AKEP ka trajtuar konkurrencen ne tregun e pakices per sherbimin e SMS-se dhe ne menyre analoge edhe ne kete dokument, do kete nje vemendje te vecante zhvillimi i konkurrences ne kete treg.

Keshtu qe ne vijimesi do te evidentohen treguesit kryesore per kete sherbim, ecuria e tij ne periudhen 2011-2013 si dhe parashikimet e mundshme per periudhat ne vazhdim.

Perdorimi i SMS-ve

SMS-te si nje nder sherbimet baze te telefonise se levizshme, kane nje vemendje te vecante ne ofrimin e bere nga te kater rrjetet e telefonise se levizshme, sherbim i cili ofrohet ne nje numer te madh ofertash dhe planesh tarifore si dhe ne paketa standarte.

Ofertat e mundshme ne treg, pavaresisht ndryshimeve qe mund te kene nga njeri rrjet ofrues ne tjetrin, ne teresine e tyre permbajne te integruara pothuajse ne menyre te ngjashme nje grup elementesh qe ne menyre te permbledhur jane:

- Grup thirrjesh dhe grup SMS brenda grupit pa asnjë limit;
- Bllok të integruar me minuta kombëtare;
- Bllok të integruar me SMS kombëtare ;

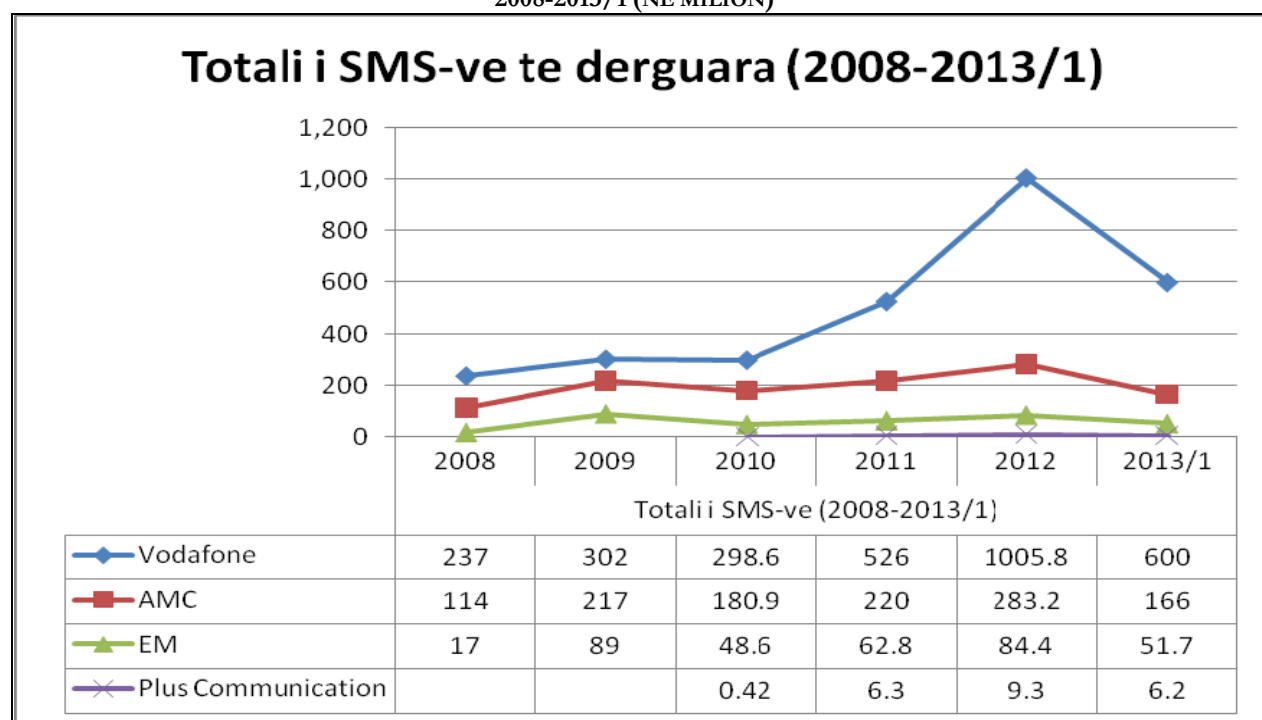
- Bllok të integruar për navigim në Internet ;

dhe ne shumicen e tyre ofrojne dhe blloqe te integruara me minuta ndërkombëtare , te cilat mund te jene opsionale.

Persa i perket rendesise se strukturimit ne shperndarjen e tyre, vemendje te vecante te kater operatoret celulare i kushtojne konsolidimit te grupeve te mbyllura (brenda grupit) dhe me pas fokusohen ne elementet favorizues brenda rrjetit.

Ne figuren e meposhtme paraqitet ecuria e numrit te mesazhve SMS te derguara nga abonentet e rrjeteve celulare ne periudhen 2008-2013/1.

FIGURE III .1 ECURIA E NUMRIT TOTAL TE MESAZHEVE SMS TE DERGUARA NGA ABONENTET CELULARE 2008-2013/1 (NE MILION)

Burimi: Te dhenat periodike zyrtare te derguara ne AKEP

Nga figura dhe tabela e te dhenave konstatohet qe per te kater rrjetet e telefonise se levizshme, periodikisht vijon rritja e numrit te SMS-ve te derguara (ne totalin e tyre) edhe per periudhen 2011-2013/1, pershire edhe 6 mujorin e I-re te 2013, duke e gjykuar si nje vleresim per gjysmen e vitit. Rritja e volumit te SMS-ve ka ardhur kryesisht jo vetem si pasoje e prezences se kater rrjeteve celulare, por faktori percaktues ne kete rritje ka te beje me shtimin e paketave tarifore per SMS-te si brenda rrjetit (on net) dhe jashte rrjetit (off net).

Tabela e meposhteme paraqet ecurine e pjeseve te tregut te operatoreve celulare per numrin e SMS-ve te derguara (ne total), nga abonentet e tyre per periudhen 2008-2013/1

TABELA III .1 ECURIA E PJESEVE TË TREGUT TË OPERATORËVE PËR SMS 2008-2013/1

	2008	2009	2010	2011	2012	2013/1
Vodafone Albania	64.40%	49.60%	56.50%	74%	73%	73%
AMC	31.00%	35.70%	34.20%	17%	20%	20%
Eagle Mobile	4.60%	14.70%	9.20%	9%	6%	6%
Plus Communication			0.08%	1%	1%	1%

Burimi: Të dhënat periodike zyrtare të dërguara në AKEP

Nje nga treguesit e tjere te konsideruar si te rendesishem eshte edhe perdorimi mesatar i sherbimeve (perfshire sherbimin e SMS-ve). AKEP, kete tregues e ka paraqitur ne vijimesi ne raportet statistikore te publikuar ne menyre periodike dhe kjo eshte vleresuar sipas SIM kartave aktive (ne total) si dhe sipas perdoruesve aktive.

Ne tabelen e meposhtme paraqitet ecuria e perdorimit mesatar te SMS-ve, e matur si numri i SMS-ve te derguara mesatarisht nga nje abonent celular gjate nje muaji, duke e llogaritur sipas SIM kartave aktive (ne total), si dhe sipas perdoruesve aktive.

TABELA III .2 ECURIA E PERDORIMIT MESATAR TE SMS-VE 2011-2013/1

	2011	2012	2013/1	Ndryshimi 2013/1 me 2011
SMS (dalëse) ne muaj (SIM karta aktive totale)	12	21	26	117%
SMS (dalëse) ne muaj (perdorues aktive)	19	35	40	111%

Burimi: Te dhënat periodike zyrtare të dërguara në AKEP

Per te vleresuar aspektin e zevendesueshmerise se kerkeses ne tregun e pakices per sherbimet e telefonise se levizshme (thirrjet zanore dhe SMS), duke mos perjashtuar edhe karakteristikat funksionale ndermjet dy sherbimeve te citura (perputhshmeria e tyre, ose jo) treguesi i perdorimit te ketyre sherbimeve shpreh ne menyre me bindese efektin zevendesueshmerise ne perdorimin e SMS-ve ne vend te thirrjeve telefonike , pa analizuar arsyet qe mund te jene marre ne konsiderate nga perdoruesi per te bere zevendesimin e ketyre dy sherbimeve (thirrje zanore me SMS).

Tabela e meposhteme paraqet ecurine e treguesve kryesore te perdorimit mesatar te disa prej sherbimeve celulare per 2011-2013/1, te llogaritura edhe sipas SIM kartave aktive (ne total), si dhe sipas perdoruesve aktive.

TABELA III .3 ECURIA E PERDORIMIT MESATAR TE DISA PREJ SHERBIMEVE CELULARE PER 2011-2013/1

	2011	2012	2013/1	Ndryshimi 2013/1 me 2012
Perdorues Karta SIM				
Thirrje dalese ne muaj	83	93	107	15%
Thirrje te marra (hyrëse) ne muaj	94	103	115	12%
MOU*	177	195	222	14%
SMS (dalëse) ne muaj	12	21	26	24%
Perdorues Aktive				
Thirrje dalese ne muaj	130	152	162	7%
Thirrje te marra (hyrëse) ne muaj	147	168	175	4%
MOU*	277	319	337	6%
SMS (dalëse) ne muaj	19	35	40	14%

Burimi: Te dhenat periodike zyrtare te derguara ne AKEP

Sipas te dy menyrave te matjes per perdorimin e sherbimit te SMS-ve, rezulton qe ne periudhen 2011-2013/1 te kete rritje per secilen periudhe dhe per secilen nga menytrat e matjes dhe konkretisht , perdorimi i SMS-ve sipas perdoruesit (karta SIM aktive), rritja nga 2011 ne 2012 te jete rreth 75%, kurse duke krahasuar 2013/1 me perdorimin e bere per 2012, rezulton te jete rreth 24%. Ndersa duke e vleresuar perdorimin e SMS-ve ne muaj nga perdoruesit aktive, rezulton qe nga 2011 ne 2012 ka nje rritje shume te ndjeshme, me rreth 84%, kurse nga 2013/1 me 2012 ka nje rritje me te moderuar me rreth 14%.

Tarifimi i SMS-ve me pakice

Ne analizen pararendese AKEP ka trajtuar tarifimin e SMS-ve me pakice, duke marre ne konsiderate nje grup faktoresh qe lidhen me nivelin e perdorimit te SMS-ve, si dhe duke referuar nje permbledhje informacioni mbi tarifimin e bere nga te kater rrjetet celulare per te dy kategorite e perdoruesit (me parapagim dhe me kontrate).

Edhe ne kete dokument analize, ne vijim do te trajtohet tarifimi i SMS-ve me pakice, ecuria e tarifimit per periudhen 2011-2013/1, krahasimi sipas kategorive kryesore, pasi sherbimi i SMS-ve ofrohet nga nje numer i madh planesh tarifore te trajtuara ne “bundles”, te cilat gjithnje e me shume zvoglojne mundesite e krahasimit te tarifimit si nje SMS standart.

Kjo nuk eshte vecori vetem e tregut shqiptar, por eshte nje fenomen gjeresisht i perdorur ne te gjithë boten, dhe ne kete aspekt ka nje sere faktoresh qe duhen konsideruar si:

- thirrjet telefonike (me tarifa me te uleta se tarifa SMS);
- grup moshat e perdoruesve (barrierat e gjuhes);
- perdorimi i rrjeteve sociale (Facebook, Tweeter, WhatsApp, Viber...etj si dhe aplikacione te tjera te internetit);

Ky grup faktoresh, i kombinuar ne politika te marketingut te brendshem te cdo kompanie, ndikojne edhe ne tarifimin e SMS-ve, si dhe orientojne marketingun e rrjeteve celulare drejt ndertimit te planeve tarifore (oferta te natyres agresive), duke ofruar ne treg plane tarifore me tendence favorizimin e grupeve te mbyllura, duke konsoliduar ne kete menyre bazen e pajtimtareve te rrjetit.

Ne krahasimin e tarifimit te SMS-ve ne tregun e pakices, do te konsiderohen kategorite kryesore sipas te cilave eshte bere edhe strukturimi i ofertave te operatoreve ne treg dhe kryesisht:

- Numri i madh i paketave dhe planeve tarifore;
- Frekuenca e shpeshte e nderrimit te tyre;
- Veshtiresite serioze te krahasimit te elementeve perberes;

Keto elemente te marra se bashku, krijojne nje konfuzion te madh tek perdoruesi, duke e bere te veshtire krahasimin apo mundesine e perzgjedhjes edhe per eksperte te fushes, dhe aq me teper per t'u konsideruar si nje opsion i pranueshem per t'u perzgjedhur nga nje perdorues i zakonshem.

Referuar informacionit ne faqet zyrtare te kater rrjeteve celulare, te paketave standarte si dhe planeve tarifore te publikuara sipas struktures se shperndarjes qe kryesisht bejne operatoret celulare, rezulton qe tarifimi i referuar per SMS (shpreh nje variacion tarifash te perdorura) sipas struktures se shperndarjes (brenda grupit, brenda rrjetit, drejt operatoreve te tjere, nderkombetare etj.

Referenca ne vijim do te paraqitet ne nje pershkrim te shkurter per dy kategorite kryesore:

- Paketat standarte;
- Paketat sipas ofertave (nje numer i kufizuar i tyre qe do te mjaftonte per ilustrim);

Paketat standarte por edhe ofertat ne treg, pervec strukturimit te tyre te brendshem, kategorizohen edhe ne nje ndarje te dyte, ne parapagese dhe me kontrate, dhe brenda klasifikimit me kontrate egziston nje klasifikim tjeter (individuale dhe biznes).

Ne vijim gjendet nje pershkrim i thjeshtezuar per ofertat kryesore per kater rrjetet celulare, AMC, Vodafone Albania, Albtelecom Sh.a dhe Plus Communication, e perbashketa e tyre ne ofertat qe gjenden ne treg si dhe diferencat e dukshme ne tarifim krahasuar me paketat standarte te ketyre rrjeteve.

Ne secilen nga paketat ofertuese, ne analogji me njeri tjetrin te kater rrjetet celulare ofrojne:

- Thirrje (brenda grupit, brenda rrjetit, drejt rrjeteve te tjera, etj);
- SMS (brenda grupit, brenda rrjetit, drejt rrjeteve te tjera, etj);
- Bllok të integruar për navigim në Internet ;

Nje grup i tille produktesh (pjese ne nje pakete ofertuese), veshtiresojne ne maksimum mundesine qe te percaktosh ne menyre te sakte tarifen perkatese per secilin nga elementet e ofertes, pasi tarifa reale per secilin nga elementet e paketes se ofertuar do te kushtezohet nga konsumimi i elementeve te ofertes, dhe jo nga sasia e ofertuar, pasi ne cdo rast mund te konsiderohen te egzagjeruara dhe jo reale. Nje specifikike e tille perfshin te kater rrjetet celulare, dhe kryesisht sherbejne per te fuqizuar lidhjet e rrjeteve perkatese me bazen e pajtimtareve te tyre.

Vodafone Albania:

a) Pajtimtare me Parapagese (paketa ofertuese si: RED 1, RED 2, RED 3, RED 4);

Ne secilen nga ofertat e mesiperme, ne strukturimin e planit tarifor sipas elementeve perberes te ofertave, dhe elementet e “menuse se ofertuar” jane te njejte, duke ndryshuar ne varesi te pageses mujore te zgjedhur nga pajtimtari. Por ajo qe evidentohet si e perbashket ne secilen nga keto oferta eshte, qe SMS dhe Thirrje (ne minuta) brenda rrjetit te VF, jane pa limit, ndersa SMS drejt rrjeteve te tjera kombetare ne varesi te pageses mujore , variojne nga 250, 500 deri ne SMS pa limit, si dhe bonuese te tjera opsionale.

Ne lidhje me SMS, (Opsionale) vihet re qe tarifimi referohet:

SMS drejt rrjeteve te tjera celulare + destinacione nderkombetare ne vleren 15.84 leke/SMS.

b)Pajtimtare me Kontrate (ne serine e ofertave egzistuese, prezantohen edhe paketa te reja, Vodafone Integral per te dy kategorite e klienteve Biznes dhe Individe).

- Vodafone Integral Small 1
- Vodafone Integral 25 Small
- Vodafone Integral 60 Small

E e perbashketa e tyre eshte se ofrojne:

- Telefonata dhe SMS brenda grupit pa asnjë limit;
- Bllok të integruar me minuta kombëtare;

- Bllok të integruar me SMS kombëtare;
- Bllok të integruar për navigim në Internet;
- Bllok opsional me minuta ndërkombëtare;

Ne lidhje me SMS, (Opsionale) vihet re qe tarifimi referohet tarifimi:

Tarifimi per SMS (opsionale jashte paketes se ofertuar):

Drejt numrave të tjerë Vodafone	12.00 Lekë për SMS
Drejt AMC, Eagle Mobile dhe Plus Communication	16.00 Lekë për SMS

Ne numrin e madh te paketave te ofertuara, jane edhe paketat e lancuara ne periudha te meparshme si:

Paketat Vodafone Unlimited

- Vodafone Unlimited
- Vodafone Unlimited +30
- Vodafone Unlimited +90
- Vodafone Unlimited +180

Paketat Familjare me kontratë

- Vodafone Paketa Familjare
- Vodafone Paketa Familjare 30
- Vodafone Paketa Familjare 60
- Vodafone Paketa Familjare 120
- Vodafone Paketa Familjare 240
- Vodafone Paketa Familjare 360

Albanian Mobile Communication (AMC):

Pajtimtare me kontrate

Pervec planeve tarifore te meparshme si:

- Plani tarifor All Inclusive
- Plani tarifor AMC Unlimited
- Plani tarifor AMC Zero
- Plani tarifor Consumer
- Plani tarifor Retail Consumer
- Plane tarifore Private

Per te cilat kerkohet nje pagese fikse mujore dhe ne portofolin e paketes ofrohen thirrje (ne minuta, SMS dhe internet) te kategorizuar brenda grupit, brenda rrjetit, drejt rrjeteve te tjera kombetare si dhe drejt destinacionit nderkombetar, aktualisht AMC ofron edhe nje plan tjeter per “*AMC relaks*”, dhe ne vijim do te referojme vetem sherbimin e SMS-se te ofertuar.

Me parapagesë

- Paketat AMC SURF (javore, mujore)
- Paketat AMC Universal

Edhe per rrjetin AMC, perfitimi per pajtimtarin vjen vetem ne rsat se eshte posedues i ndonje paktete ofertuese, ndersa per paketat baze AMC Karta, tarifat standarte të AMCKarta per SMS që nuk mbulohet nga paketat jane:

- SMS drejt AMC dhe operatoreve te tjere kombetare, tarifohet me 17 leke/SMS

Ndersa ne oferten me parapagese te WHAT’S UP, si pjesë e planeve me parapagesë te AMC, përfitohet :

- Komunikim PA LIMITE - minuta pa fund me të GJITHË rrjetin AMC me paketat AMC Universal
- Internet 3G
- Shërbime ekskluzive vetëm për abonentët AMC si AMC Share, Facebook SMS, etj.

Per paketen WHAT’S UP, tarifat standarte per SMS që nuk mbulohet nga paketat jane:

- SMS drejt WHAT’S UP, tarifohet me 6 leke/SMS;

- SMS drejt operatoreve te tjere kombetare, tarifohet me 10 leke/SMS

- SMS drejt operatoreve nderkombetare, tarifohet me 16.8 leke/SMS

Albtelecom sh.a (E.M):

Ne analogji me operatoret e tjere, ofertat e Albtelecom sh.a (EM) kane ne strukturen e tyre te shperndarjes se elementeve te ofertuar, thirrje sipas klasifikimit brenda grupit, brenda rrjetit, drejt operatoreve te tjere, oferte ekstra per SMS, si dhe oferta per sherbimin e internetit. Nga

kombinimi i ketyre elementeve, paketat e ofertuese jane te emertuara ne forma te ndryshme, por qe ne fokus kane kategorine e pajtimtareve parapagim si dhe pajtimtaret me kontrate.

Oferta per SMS (nga nje numer paketash ofrohen SMS me tarifa shume preferenciale):

SMS drejt numrave Eagle:

Lloji i paketës	Çmimi/SMS
30 SMS (50 Lekë)	1.66 Lekë /SMS
70 SMS (100 Lekë)	1.42 Lekë/SMS
200 SMS (250 Lekë)	1.25 Lekë/SMS
500 SMS (500 Lekë)	1 Lek/SMS

SMS drejt të gjithë operatorëve kombëtarë:

Lloji i paketës	Çmimi/SMS
25 SMS (199 Lekë)	7.96Lekë /SMS
80 SMS (599 Lekë)	7.48 Lekë/SMS
180 SMS (999 Lekë)	5.55 Lekë/SMS

SMS drejt të gjithë operatorëve ndërkombëtarë:

Lloji i paketës	Çmimi/SMS
10 SMS (120 Lekë)	12 Lekë
20 SMS (200 Lekë)	1 Lek
50 SMS (400 Lekë)	8 Lekë
100 SMS (660 Lekë)	6.6 Lekë

Paketa Standard dhe Paketa Super Riniring (parapagim)

Per elementet e ofertuar ne Super Riniring, në varësi të rimbushjeve tarifa minimale për SMS , variojne nga:

3.6 lekë/SMS - 7 ditë;

2.4 lekë/SMS - 15 ditë;

1.2 lekë/SMS - 30 ditë;

Ofertat per pajtimtare me kontrate:

Kryesisht Oferta Life (per disa lloje paketash sipas pajtimit mujor)

Ka analogji ne “menune” e operatoreve te tjere ne lidhje me elementet qe mbajne paketat, ku ne lidhje me sherbimin e SMS, permbajne klasifikimin SMS drejt Eagle; SMS kombetare; dhe tarifimi per keto dy kategori te SMS-ve (pas perfundimit te sasise se ofertuar) jane:

Tarifimi per SMS

Drejt numrave Eagle	14.4 Lekë/SMS
Drejt operatorëve të tjerë celularë kombëtarë	14.4 Lekë/SMS
Drejt operatorëve ndërkombëtarë	18.0 Lekë/SMS

Plus Communication:

Edhe operatori Plus Communication, ne lidhje me ofertat e referuara per pajtimtaret ka ngjashmeri ne kete aspekt me te gjithë operatoret e tjere, ne strukturen e tyre te shperndarjes se elementeve te ofertuar, thirrje sipas klasifikimit brenda grupit, brenda rrjetit, drejt operatoreve te tjere, i njejti klasifikim per SMS, si dhe oferta per sherbimin e internetit, duke i kategorizuar sipas pajtimtareve parapagim si dhe pajtimtareve me kontrate.

Me Parapagesë

PLUS Unik; Plus Student; Plus Unik;

PLUS Student është krijuar enkas për studentët , me tarifim special deri në **1.2 Lekë/minutë** dhe **1.2 Lekë/SMS**.

<u>Tarifimi per Plus Unik per SMS;</u>	
Brenda rrjetit PLUS	12.00 Lekë/SMS
Jashtë rrjetit PLUS (AMC, VF & EM)	14.40 Lekë/SMS
Ndërkombëtare	18.00 Lekë/SMS
<u>Tarifimi per Plus Student</u>	
Drejt PLUS	12 leke/ SMS
Drejt Operatorëve të tjerë Celularë (AMC, VF, EM)	14.4 leke/SMS
Drejt Operatorëve Ndërkombëtare	18 leke/SMS
<u>Tarifat e Shërbimit "Miqtë PLUS"</u>	
Miqtë e PLUS brenda rrjetit	1.2 leke/SMS
Miqtë e PLUS jashtë rrjetit (AMC, VF & EM)	7.2 leke/SMS
Kombëtare (PLUS, AMC, VF & EM)	14.4 leke /SMS

Ndërkombëtarë

18 leke/SMS

Me kontrate

Paketa ofertuese si: PLUS Partner 1; PLUS Partner 500; PLUS Partner 1000; Planet PLUS Kontroll; PLUS Kontroll 200; PLUS Kontroll 500

Tarifimi per SMS, ne varesi te llojit te paketes se zgjedhur (pas konsumimit te elementeve te ofertes), referohen si:

PLUS PARTNER 500 (tarifa per SMS)	
Brenda Grupit	9.6 leke/sms
Drejt PLUS	12 leke/sms
Drejt operatorëve celularë (AMC, VF & EM)	14.4 leke/sms
Drejt rrjeteve ndërkombëtarë	18 leke/sms
PLUS PARTNER 1000 (tarifa per SMS)	
SMS brenda Grupit	Pa limit*
Brenda Grupit	12 leke/sms
Drejt PLUS	12 leke/sms
Drejt operatorëve celularë (AMC, VF & EM)	14.4 leke/sms
Drejt rrjeteve ndërkombëtarë	18 leke/sms

Duke vezhguar edhe paketat e tjera, tarifimi per SMS eshte pothuajse i njejte, ne varesi te llojit te paktes me ndryshime te vogla te cilat nuk e cenojne arsyetimin per kete rast.

Ne lidhje me planet e meparshme tarifore sipas paketave te zgjedhura, (Plus Ekspert X), duke lejuar vetem pajtimtaret egzitues qe kane aktive keto plane.

Perfundim per tregun me pakice te SMS-ve ne Shqiperi

Pershkrimi (ne menyre te permbledhur per ofertat e operatorëve celularë, “bundles”, duke klasifikuar ofrimin e SMS-ve sipas strukturimit (brenda grupit, brenda rrjetit, drejt rrjeteve te tjera kombetare si dhe drejt destinacioneve nderkombetare), rezulton qe:

- Ka nje numer te madh te ofertave (plane tarifore te ndryshme);
- Ne aspektin e perzgjedhjes, shumica e tyre percjellin nje konfuzion te madh per pajtimtaret, duke mos garantuar se zgjedhja e bere prej tyre eshte ajo e duhura ne raport me konsumin e duhur per pajtimtarin;

- Ne tregun e pakices ka zhvillim pozitiv te konkurrences ne sherbimin e SMS-ve, por perseri kjo nuk garanton qe shperndarja e perfitimit te mundshem per pajtimtaret te jete e drejte;
- Nga analiza per paketat standarte te rrjeteve celulare (konstatim edhe nga analiza pararendese), tarifat per SMS standarte eshte e pajustificueshme ne raport me koston reale te SMS-se;
- Konstatohet se nje nder arsyt kryesore ne mbajtjen e tarifave standarte per SMS-te ne nivele te larte, (deri ne 17 leke/SMS), ne varesi te rrjeteve, ka te beje me tendencen e operatoreve per te detyruar pajtimtaret e rrjeteve te tyre te “ngurtesohen” ne grupe te mbyllura;
- Perfitimi i bere nga nje grup pajtimtaresh dhe mungesa e perfitimit nga nje grup tjetër pajtimtaresh (jashte grupeve te mbyllura), duke shtuar konfuzionin dhe paqartesine per te kuptuar elementet perberes te ofertave nga pajtimtari, pasi ka nje diference te madhe ndermjet tarifave standarte te SMS-ve dhe tarifave te SMS-ve te ofruara ne paketat tarimore jo standarte (promocionet, SMS falas brenda grupeve etj), tregon per nje shperndarje jo uniforme te perfitimeve midis perdoruesve celulare, dhe perben diskriminim ne ofrimin e te njejtit sherbim me tarifa te ndryshme;

Keshtu qe duke marre ne konsiderate, konstatimet e mesiperme konkludohet se:

Sherbimi SMS-ve ne tregun e pakices ka zhvillim pozitiv te konkurrences, por akoma vazhdon te kete probleme qe deformojne konkurrencen efektive, probleme te cilat zvoglojne mundesite reale per perfitimin e mundshem te konsumatorit ne lidhje me kete sherbim.

Pyetje per Keshillim Publik:

- 1. Cili është opinioni juaj në lidhje me përfundimet e AKEP për tregun me pakicë dhe tarifat e mesazheve SMS?**

III.2. PERKUFIZMI I TREGUT TE TERMINIMIT TE SMS-VE

AKEP nuk gjykon se eshte e nevojshme perseritje e trajtimeve te bera ne analizen pararendese, pasi do te jete e mjaftueshme per palet e interesuara duke dhene si reference dokumentin pararendes ne faqen zyrtare te AKEP, pasi trajtimi i detajuar per secilen prej tyre gjendet ne:

*“Analizën e tregjeve me shumicë të terminimit të SMS-ve në rrjetet publike të telefonisë së lëvizshme” **Dokument Perfundimtar, Shtator 2011** (ne faqen zyrtare te AKEP, www.akep.al ne seksionin **Konsultime te Perfunduara**/ arkiva 2011).*

Trajtim me te detajuar ne kete dokument analize do te behet vetem per ndryshimet e evidentuara nga analiza pararendese, kjo duke marre ne konsiderate analogjine e tregjeve te terminimit per sherbimet baze ne rrjetet e telefonise se levizshme (thirrjet dhe SMS), per te cilat ne vijim do te kete seksione te vecanta.

Duke trajtuar ne menyre te permbledhur parashikimet e Rregullores se Analizes, sipas te ciles analiza nder te tjera përmban:

- përkufizimin e tregjeve përkatëse dhe dimensionin gjeografik te shtrirjes se tyre;

AKEP eshte ne te njejtin qendrim te mbajtur ne analizen pararendese ne lidhje me pershkrimin e produkteve dhe/ose sherbimeve te identifikuar ne tregun perkates te terminimit te SMS-ve, si dhe per dimensionin gjeografik te shtrirjes se ketij tregu.

Ne perkufizimin e tregut te terminimit te SMS-ve ne rrjetet celulare faktoret kryesore, qe çojne ne identifikim te tregjeve te veçante per çdo operator celular, jane konsideruar faktoret si:

***a-** Praktika, sipas te ciles: pala origjinuese e SMS-se, paguan;*

***b-** Mungesa e zevendesueshmerise se plote te ketij sherbimi, qe mund te ndikonte ne tarifat e sherbimit te terminimit te SMS-ve;*

***c-** Ne nivelin me shumice te ofertes dhe kerkeses nuk ka alternativa zevendesimi per sherbimin e terminimit te SMS-ve ne rrjetin e nje operatori celular.*

Operatoret nuk kane mundesi tjeter perveçse te blejne terminim te operatorit, ne te cilin jane destinuar SMS-te, te origjinuara nga perdoruesit e vet.

Gjithashtu, operatoret e rrjetit celular nuk kane mundesi te ofrojne sherbimin e terminimit te SMS-ve drejt perdoruesve te nje rrjeti tjeter, ne mungese te aksesit ne rrjetin tjeter.

Rrjedhimisht, ne perkufizimin e tregut te terminimit te SMS-ve ne rrjetet celulare, nuk mund te perfshihet terminimi ne rrjete te tjera celulare, gje qe do te thote se, qe secili rrjet celular, mundeson krijimin e tregut te terminimit ne rrjetin e tij.

Keshtu qe per secilen nga dy percaktimet e mesiperme, ne menyre te permbledhur do te jete:

I. Dimensioni i produkteve dhe sherbimeve ne tregun perkates te terminimit te SMS-ve

Ne lidhje me dimensionin e produkteve dhe sherbimeve ne tregun perkates te terminimit te SMS-ve dhe vleresimin ne se:

- ***SMS-te e terminuara ne rrjete te ndryshme jane pjese e tregjeve te vecante perkates;***
- ***Llojet e ndryshme te terminimit te SMS-ve sipas origjines: nga rrjete celulare, rrjete fiks/ISP (PUSH SMS), nuk krijojne zevendesueshmeri te plote;***

- ❖ Nuk ka zevendesueshmeri te një SMS nga rrjeti celular, me SMS drejt një rrjeti fiks apo Internet;

- ❖ SMS ne celular, ka zevendesim te pjesshem me një SMS në një kuti postare te internetit (burimet origjinuese si: (Interneti, rrjetet fikse), nuk janë në zevendesueshmeri te plote për SMS-te qe origjinohen nga rrjetet celulare);

- ❖ SMS nuk mund te konsiderohet si nje zevendesim i plote nga një telefonatë zëri;

- ❖ SMS-te dhe thirrjet me ze ofrojne sherbime me perdorime te ndryshme;

- ❖ Zevendesueshmeria e nje SMS (te shkruajtur) me nje mezazh zanor(mesazhi zanor nuk e zevendeson ne menyre te plote SMS (te shkruajtur).

- ❖ SMS nuk eshte ne zevendesueshmeri nga sherbime te tjera mesazhes, si MMS etj, perdorim te aplikacioneve te ndryshme per rrjete sociale (Facebook, Tweeter, WhatsApp etj), qe mundesojne sherbimet e telefonise se levizshme (për shkak se kanë nevojë për disa shërbime shtesë dhe ne plotesimin e ketyre kërkesave si: aparat telefoni fleksibel per sherbimin (me i kushtueshem); lidhje ne internet (tarife shtese per internetin etj);

- ❖ SMS ne tregun me pakice me thirrje telefonike, (duhen konsideruar si plotesuese, dhe jo si sherbime ne zevendesim te plote);

AKEP nuk konstaton te kete ndonje ndryshim me percaktimet e bera ne analize pararendese, per rrjedhoje mban te njejtin arsyetim te perdorur dhe te argumentuar ne analizen pararendese;

- Ne lidhje me faktin ne se bejne pjese ose jo ne te njejtin treg perkates;

- Ne aspektin e zëvendësueshmerise se ketyre produkteve/sherbimeve ne anen e kerkeses;
- Ne aspektin e zëvendësueshmerise se ketyre produkteve/sherbimeve ne anen e ofertes;

Keshtu qe AKEP ne kete dokument analize, gjykon te arsyeshme te sjell ne vemendje vetem konkluzionin final te arritur ne analize 2011, per te cilin mban te njejtin qendrim dhe konkretisht:

Konkluzioni final per zëvendësueshmerine e shërbimit SMS ne tregun e pakices, nga ana e kerkeses eshte se:

Sherbimi SMS-se ne tregun e pakices, nuk ka shërbim te plote zëvendësues ne te gjitha karakteriatikat e tij, pavaresisht nga burimi prej nga origjinohet SMS, nga një rrjet i telefonisë së lëvizshme, nga interneti, apo qoftë edhe nga rrjete fikse, duke e konvertuar SMS (tekst të shkruar) në nivel IP.

Konkluzioni final për zëvendësueshmërinë e shërbimit SMS ne anen e ofertuesit:

Nga pikepamja se kush e ofron shërbimin e SMS, mund të thuhet se nuk ka një zëvendësim nga ana e ofertes, pasi në të gjitha rastet pavarësisht burimit nga origjinohet një SMS, do të destinohej në nevojën e blerjes së shërbimit të terminimit për këtë SMS në rrjetet e operatoreve celular, që për nga vetë natyra e këtij shërbimi, nuk mund të jetë zëvendësues në rrjetet reciproke.

Përfundimisht ne lidhje me zëvendësueshmërinë e shërbimit të terminimit, në dy anët e saj, kërkesë- ofertë, në tregun e shumicës konkludohet që:

Sherbimi i terminimit për SMS, për shkak të pamundësisë teknike për një operator për të terminuar një SMS në një rrjet tjetër të telefonisë së lëvizshme, për të cilën nuk zoteron kartën SIM, nuk ka asnjë tjetër mundësi zëvendësimi te kërkesës në tregun me shumicë.

Rrjedhimisht nuk ka zëvendësimin në tregjet e shitjes me pakicë, në mesazhe me ze, SMS dhe shërbime të tjera te natyres se mesazheve te ofruara nga rrjetet mobile.

Ndaj duke i konsideruar si zoterues te plote cdo operator celular te rrjetit te tij, pavaresisht teknologjise mbi te cilen e ka ndertuar rrjetin e tij GSM, UMTS etj, domosdoshmerisht duhen ofruar shërbimet e interkoneksionit ndermejt ketyre rrjeteve, me qellim qe te mundesohen shërbimet e cituara me sipër ne tregun e pakices.

Terminimi i SMS-ve ne nje rrjet te caktuar celular i ofruar nga operator i ketij rrjeti nuk mund te ofrohet nga asnje operator rrjeti tjetër si dhe nuk mund te zëvendësohet me terminimin e SMS-ve ne nje rrjet tjetër.

Pra:

- Terminimi i SMS-ve ne rrjete te ndryshme celulare jane pjese te tregjeve perkates te ndryshem.

II. Dimensioni gjeografik i tregut të SMS-ve

Hapësira gjeografike në të cilën shtrihet shërbimi i rrjetit të telefonisë së levizshme (për të përdorur spektrin e frekuencave kombëtare), duhet konsideruar si një hapësirë gjeografike që mundësohet edhe shërbimi i ofrimit të SMS-se, për rrjedhojë konkludohet se dimensionet e kësaj tregu është kombëtar.

Ky konkluzion të mundëson që si hapësirë gjeografike të konsiderohet hapësira gjeografike e mbulimit me rrjet për secilin operator të telefonisë së levizshme.

Përfundim:

Tregu përkatës i terminimit të SMS-ve është një treg që identifikohet si treg i vecantë për secilin rrjet të telefonisë së levizshme:

- *Tregu me shumicë i terminimit të mesazheve SMS në rrjetin celular Albanian Mobile Communications;*
- *Tregu me shumicë i terminimit të mesazheve SMS në rrjetin celular Vodafone Albania;*
- *Tregu me shumicë i terminimit të mesazheve SMS në rrjetin celular të Albtelcom Sh.a;*
- *Tregu me shumicë i terminimit të mesazheve SMS në rrjetin celular Plus Communication;*

Pyetje për Këshillim Publik

2. A mendoni se terminimi i SMS-ve në secilin rrjet celular përbën treg përkatës të vecantë?

III.3 APLIKIMI I TESTIT TË TRE KRITEREVE

Ne analizen pararendese, AKEP ka aplikuar testin e tre kriterëve dhe ka provuar që plotësoheshin të tre kriteret, duke e konsideruar tregun e terminimit të SMS-ve si një treg të përshtatshëm për t'u analizuar për FNT dhe nderhyrje ex-ante.

Kështu që edhe në këtë dokument analize, AKEP para se të analizojë për FNT tregun me shumicë të terminimit të SMS-ve, ka për detyrim të aplikojë testin e tre kriterëve dhe të provojë që plotësohet ky test në të tre kriteret.

Paraprakisht AKEP sjell në vëmendje se vetë analogjia që ka "shërbimi i terminimit" në të dy shërbimet e telefonisë së levizshme (thirrjet zanore dhe SMS), duke konsideruar edhe faktin që të dy këto shërbime janë komplementare të njëri-tjetrit dhe jo në zëvendësueshmëri të plote, gjë e cila është trajtuar me sipër si dhe në analizen pararendese, të orienton drejt konkluzionit që ky treg plotëson testin e tre kriterëve.

Por pavarësisht analogjisë dhe natyrës së tregjeve të terminimit (në çdo rrjet celular), AKEP në vijim do të bëjë një vlerësim të këtyre kriterëve dhe do të evidentojë nëse ka ndonjë ndryshim të mundshëm nga analiza pararendese në vlerësimin e bërë për këto tre kriterë duke u fokusuar vetëm nëse ka ndonjë përcaktim të ri të ndryshëm nga ato që janë trajtuar në analizen pararendese, konkretisht do të provojë nëse plotësohen të tre kriteret:

- *prezenca e barrierave të larta dhe jo-kalimtare të hyrjes;*
- *një strukturë tregu e cila nuk ka tendencë për të shkuar në drejtimin të një konkurrence efektive brenda afatit kohor përkatës; dhe*
- *pamajftueshmëria e ligjit të konkurrencës për të adresuar në mënyrë të përshtatshme dështimin e tregut të marrë në shqyrtim;*

Nëse nga kjo analizë e tre kriterëve të mësipërme arrihet në përfundimin se ky treg nuk plotëson një nga tre kriteret e referuara më sipër, atëherë AKEP nuk duhet të analizojë këtë treg për fuqi të ndjeshme, për rrjedhojë dhe nuk duhet të vendosë detyrime rregullatore në këtë treg.

Kriteri I-re:

- *tregu i terminimit të SMS-ve, ka prezencë të barrierave të hyrjes dhe këto barrierat janë jo-kalimtare.*

Në lidhje me kriterin e I-re, AKEP nuk konstaton të ketë asnjë ndryshim nga përcaktimet e bëra në analizen pararendese, rrjedhimisht mban të njëjtin konkluzion edhe në këtë dokument analize duke ruajtur vlerësimin se kriteri i I-re plotësohet, sepse shërbimet e terminimit janë input të

pazevendesueshme të shitjes me pakicë, pavaresisht natyres se shërbimit të ofruar (thirrje apo SMS).

Natyra e barrierave strukturore për shërbimin e terminimit, ngelet e pandryshuar dhe në një përfundim të tillë arrihet duke nënkuptuar se ekzistojnë barrierat për hyrjen në tregun me shumicë të terminimit të SMS-ve për shkak të kushteve strukturore, pasi vetëm operatori zoterues i rrjetit është në gjendje për të përfunduar dorëzimin e SMS tek pajtimtari i rrjetit të tij, për çdo operator tjetër, për këtë arsye është e nevojshme për të blerë shërbimin e terminimit të SMS-se.

Pra në të gjitha arsyetimet e perdorura (përshtet arsyetimet në analizën pararendëse) është konkluduar se kriteri i parë është përmbushur.

Kriteri II:

- *Tregu i terminimit të SMS-ve, nuk ka tendencë për të shkuar në drejtimin e një konkurrence efektive brenda afatit kohor përkatës (minimalisht një periudhë 2 vjeçare).*

Vlerësimi për tendencën e konkurrencës nëse është efiçente apo thjesht ka një zhvillim pozitiv, është e lidhur kryesisht me arsyet që kanë bërë të mundur zhvillimet pozitive në këtë treg.

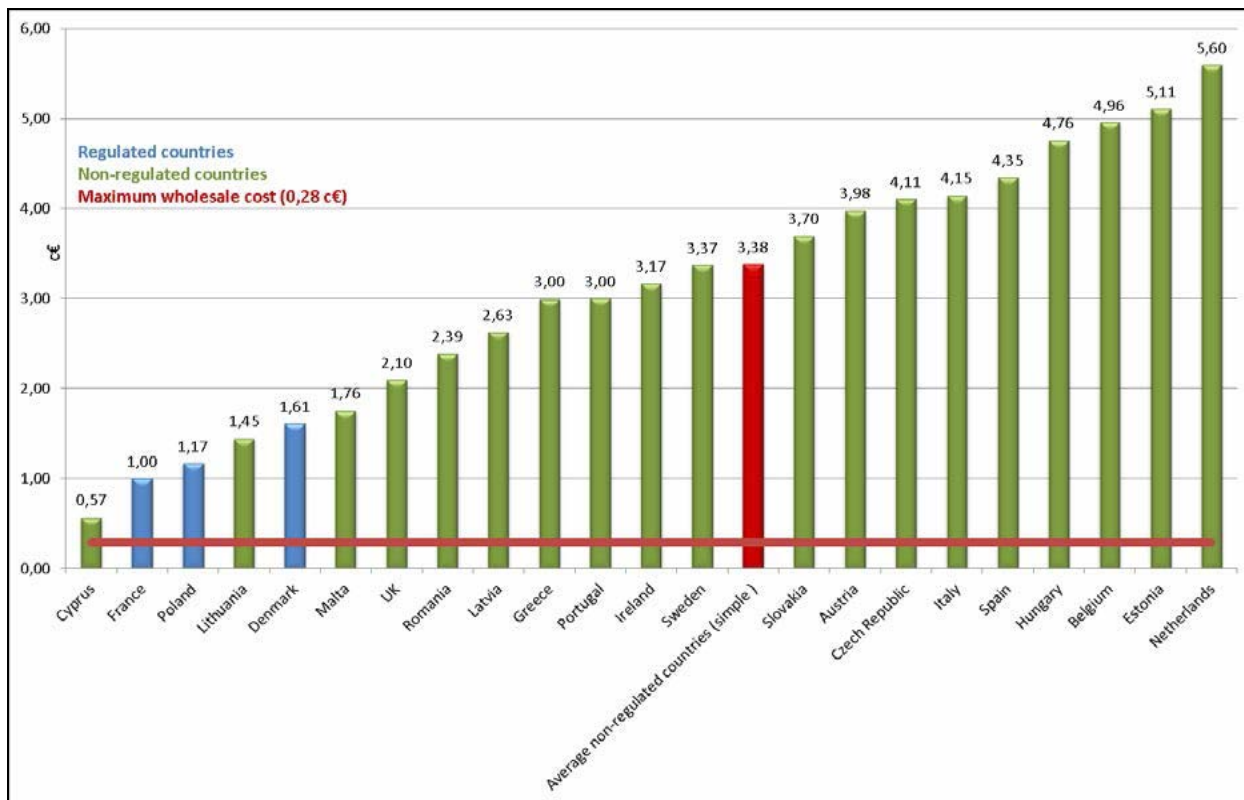
Por duke vlerësuar karakteristikat e vecanta të tregut të terminimit të SMS-ve (në secilin rrjet të operatoreve celularë), si dhe referuar të gjitha praktikave rregullatore të cilat kanë kryer testin e tre kriterëve në tregun me shumicë të terminimit të SMS-ve, është arritur në përfundimin se mundësia që të ketë konkurrence efektive (me tarifa të orientuara drejt kostos efiçente të këtij shërbimi), bazuar në natyrën e marrëdhënieve komerciale ndërmjet operatoreve për shërbimin e terminimit të SMS-ve, arsyet kryesore favorizojnë një sjellje të përbashkët të këtyre rrjeteve për të mos orientuar tarifen e këtij shërbimi drejt kostos në një periudhë afatmesem, duke qenë të favorizuar nga kushtet strukturore.

Historiku i ecures së tarifave të terminimit për shërbimin e SMS-ve ka ecur pozitivisht, kjo nuk ka ndodhur mbi baza komerciale, por si rezultat i ndërhyrjeve rregullatore në përcaktimin e këtyre tarifave. Në tregun shqiptar të terminimit të shërbimit të SMS-ve, aktualisht tarifa e terminimit në të katër rrjetet celularë është 1.44 leke/SMS, por kjo ka ndodhur pasi në shtator 2011 e në vijim, sipas një skedulimi kohor dhe përcaktimit të tarifës së terminimit nga AKEP është levizur pozitivisht nga 3 leke/SMS në 2 leke /SMS dhe aktualisht që nga Shtator 2013 është 1.44 leke/SMS. Por kjo vlerë është perseri shumë larg kostos efiçente të shërbimit të terminimit të SMS (të vlerësuar sipas BU-LRAIC e cila është 0.58 leke/SMS) dhe akoma më larg “koston së pastër” që shkakton këtë shërbim nëse do të llogaritej sipas LRAIC (të pastër), apo vlerësimeve të dhëna nga BEREC për koston mesatare për një grup vendesh të marra në konsideratë.

Kostot e ofrimit të shërbimit efiçent për SMS-se, demonstron në mënyrë të dukshme, një sjellje bashkërenduese, apo në heshtje të ofruesve të këtij shërbimi, e cila pengon stimujt e nevojshëm për të patur një konkurrence efektive në këtë shërbim, kundrejt të gjitha normave të arsyeshme të fitimit që lejon ofrimi i këtij shërbimi.

Si pasoje e konsiderimit nga ana e operatoreve si nje input te rendesishem te te ardhurave te tyre, ne thelb kjo ka bere te konsiderohet i rendesishem per anen e tyre ekonomike, dhe te mos sherbeje si nxitje per konkurrence ne ofrimin e ketij sherbimi. Arsyet qe tarifat e terminimit per (sherbimet e terminimit ne rrjete te vecanta) te ndryshojne apo te shkojne ne koston efciente te tyre (perfshire tarifen e terminimit te SMS-ve), sa kohe qe modeli i pageses eshte “pala origjinuese e SMS-se, paguan”, ka pak ose aspak nxitje e brendshme ekonomike per operatorët për të vendosur normat e tyre të terminimit në një nivel "konkurrese" (niveli që mund të pritet, në qoftë se shërbimet e terminimit celular ishin subjekt i konkurrencës efektive), pasi nuk ka zëvendësues të vërtetë që mund të detyrojë sjelljet e operatorëve celularë, per rrjedhoje ka pak ose aspak nxitje e brendshme ekonomike për operatorët e telefonisë celulare për të ofruar sherbime terminimi ne aspektin ekonomik dhe teknik (te sherbimeve te interkoneksionit).

Figure III.3.1 Tarifa e terminimit te SMS-ve per vendet ne rregullim dhe jo te rregulluara (kostoja mesatare)

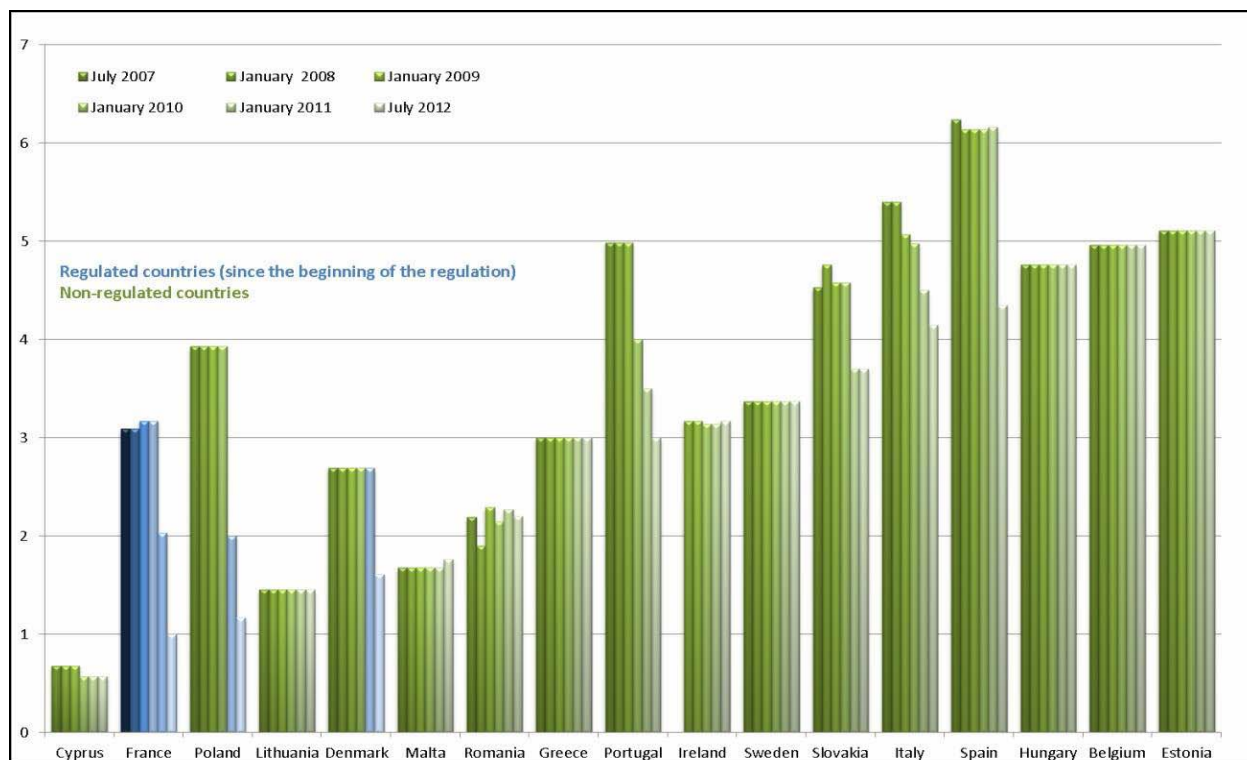
Burimi: BERC

Nje percaktim i tille eshte me se i sakte, pasi ne se do te krahasoheshin vendet qe kane nderhyre per rregullimin e tarifes se terminimit te SMS-ve, bazuar ne percaktimet e bera nga analizat e tregjeve te kryera si dhe vendet qe nuk kane nderhyre, vihet re qe edhe ne rastin e uljes se vullnetshme te tarifes se terminimit (qe gjithesesi numri i vendeve qe kane ulur ne menyre te

vullnetshme tarifen e terminimit, eshte i vogel), perseri kjo tarife eshte shume larg kostos eficente te ofrimit te sherbimit te terminimit te SMS-ve.

Ecuria e ndryshimit te tarifes se terminimit per sherbimin e SMS-ne, duke krahasuar vendet qe kane nderhyre nepermjet rregullimit si dhe vendeve qe nuk kane nderhyre nepermjet rregullimit, ilustruhet nepermjet figures se meposhtme:

Figure III.3.1 Ecuria e tarifave te terminimit te SMS-ve ne Europe

Burimi: BEREC

Perfundimisht ne lidhje me kriterin e dyte konkludohet se: tregu i terminimit te SMS-ve ne rrjetet celulare nuk kane tendence te shkojne drejt konkurrences efektive, rrjedhimisht qe kriteri i dyte plotesohet.

Kriteri III:

- pamjaftueshmerinë e ligjit të konkurrencës për të adresuar në mënyrë të përshtatshme dështimin e tregut të marrë në shqyrtim

Duke konsideruar vleresimin e bere per dy kriteret e para, ku nder te tjera vihet re qe ka prezence te kushteve strukturore në treg ne tregun me shumicë për terminimin e SMS-ve, konstatimi i pare rezulton se:

Ka hapësira të mjaftueshme për nderhyrje ex-ante në këtë treg, kjo edhe duke konsideruar analogjinë në trajtimin e dy shërbimeve bazë të telefonisë së lëvizshme (thirrjet zanore dhe SMS-te) dhe përfundimin e pakontestueshëm mbi nevojën e nderhyrjeve ex-ante në tregun e terminimit të thirrjeve në nivelin e shumicës.

Referuar edhe të gjitha praktikave rregullatore që kanë aplikuar testin e tre kritereve për shërbimin e terminimit të SMS-ve, si dhe aplikimit të këtij testi në analizën pararendëse nga vete AKEP, është konkluduar që ligji i konkurrencës nuk është i mjaftueshëm për të adresuar në mënyrë të përshtatshme dështimet e tregut të terminimit të SMS-ve, (pasi ky shërbim është një shërbim interkoneksioni) dhe si i tillë zgjidhje më efektive do të përcaktonte nderhyrja ex-ante, edhe për vetë faktin që nderhyrjet e mundshme në referencë me Ligjin nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, në të gjitha rastet do të kishin një natyrë më të kufizuar, dhe vetëm në rast se këto masa nuk rezultojnë efektive, apo pengohen nga operatorët me FNT, atëherë mund të zbatohen përcaktimet e ligjit të konkurrencës.

Kështu që në lidhje me kriterin e tretë, AKEP konstaton se plotësohet.

Bazuar në vlerësimin e bërë pas aplikimit të testit të tre kritereve (kriteret të cilat plotësohen), AKEP gjykon se tregu (tregjet) i terminimit të SMS-ve, plotësojnë kriteret për të qënë treg përkatës i justifikueshëm për nderhyrje ex-ante, duke vlerësuar se ky treg duhet të analizohet për fuqi të ndjeshme.

Pyetje për Këshillim Publik

3. A mendoni se tregu me shumicë i terminimit të SMS-ve është treg i justifikueshëm për nderhyrje/analize ex-ante (duke plotësuar testin e tre kritereve)?

III.4 ANALIZA PËR FUQI TË NDJESHME NË TREG

Ne praktiken e ndjekur per kryerjen e analizes me fuqi te ndjeshme te tregut, AKEP eshte bazuar ne kriteret dhe percaktimet e bera ne nenin 33 te ligjit 9918, i ndryshuar. Por ne varesi te natyres se tregjeve te analizuara, AKEP nuk ka perjashtuar edhe kriteret e tjera, qe fuqizojne argumentet e trajtuara (perfshire edhe praktiket e tjera rregullatore te ngjashme).

Ne kete dokument analize, ne lidhje me sherbimin e terminimit te SMS-ve , per vete natyren e ketij tregu te percaktuar qe ne perkufizimin e tij, i percaktuar si nje sherbim i natyres monopolistike, do te justifikonte nje perdorim me pak te detajuar te argumenteve te tjere, qe do te vertetonte se cdo operator celular ka FNT ne rrjetin individual te tij per sherbimin e terminimit te SMS-ve.

Faktoret e konsideruar edhe ne analizen pararendese si:

- **Pjeset e tregut;**
- **Konkurrenca e mundshme në tregun e terminimit të SMS-ve në rrjetet celulare;**
- **Fuqia kundervepruese e blesesve te terminimit te SMS-ve ne rrjetet celulare;**

jane faktore te cilet nuk kane ndryshuar per vete natyren e tregut dhe sherbimin e konsideruar me natyre "monopol", ne secilin rrjet individual te operatoreve celulare, per te cilet AKEP nuk e gjykon te arsyeshme te ri-trajtoje perseri, duke qene se jane te njejtat rrethana dhe arsyetime te perdoruara edhe ne trajtimin e gjere te bere ne analizen pararendese per tregun perkates.

Keshtu qe ne lidhje me te tre faktoret te konsideruar si te pandryshueshem nga analiza pararendese, ne menyre te permblodhur, vleresohet se:

Ne lidhje me sherbimin e terminimit te SMS-ve, ne per secilin nga operatoret e telefonise se levizshme, ne rrjetet individuale te tyre, bazuar ne vleresimin e faktoreve te evidentuar me siper, rezulton qe:

- 100% pjese tregu per secilin operator celular ne rrjetin e tij;
- barriera te natyres strukturore dhe mungese te fuqise kundervepruese te blesesve per sherbimin e terminimit te SMS-ve, per vete specifiken e sherbimit te terminimit (natyre monopolistike);
- efekt i rrjetit si rezultat i integritimit vertikal;
- mungese e konkurrences efektive ne potencialet e mundshme qe duhej te ofrohej ne rrethana, jashte nderhyrjes ex-ante;

Por per vete zhvillimet e ndodhura dhe tendencen per te perqendruar pajtimtaret kryesisht ne grupe te mbyllura apo ngurtesimin e bazes se pajtimtareve brenda rrjetit, AKEP gjykon qe te trajtoje ne menyre me te diferencuar disa faktore te tjere, qe kane te bejne kryesisht me:

a) Asimetrine e trafikut te zhvilluar (volumit te SMS-ve te shkemyera) ndermjet rrjeteve si marredhenie interkoneksioni ndermjet tyre dhe mundesite egzistuese per shtremberime te konkurrences;

Fenomeni i zhvillimit te trafikut te SMS-ve (kryesisht brenda rrjetit) ka te njejten analogji si me trafikun e thirrjeve ne telefonine e levizshme dhe eshte nje fenomen me shtrirje globale, pasi kryesisht kjo vjen nga numri i madh i ofertave si dhe nga pushteti i marketingut te operatoreve te telefonise se levizshme ne adrese te perdoruesve te ketyre sherbimeve. Nje gje e tille mundeson krijimin e asimetrise ndermjet trafikut te sherbimeve perkatese dhe qe shkembetet ndermjet rrjeteve celulare. Praktikisht ne kushtet kur operatoret kane madhesi te ndryshme te bazes se perdoruesve (pajtimtareve te tyre), eshte e pamundur qe te pretendohet ne trafik te balancuar te sherbimeve te interkoneksionit. Por kjo asimetri e trafikut nuk eshte vetem per faktin qe rrjetet kane dimensione te ndryshme te bazes se pajtimtareve, por varet edhe nga nje grup faktoresh te tjere, qe kryesisht konsiderohen si politika te brendshme te zhvillimit te biznesit (marketingu agresiv ne kete drejtim, dhe perben nje fenomen global).

Ne se do te referoheshim ne evidentimin e trafikut te SMS-ve te terminuara ne rrjetet celulare (trafikun off-net te SMS-ve), dimensionet e rrjeteve celulare ne sherbimin e terminimit te SMS-ve ne rrjetet e tyre do te prezantoheshin sipas tabelës se meposhtme:

Tabela III.4.1 Pjeset e tregut ne % per terminimin e SMS-ve (off-net)

Struktura e SMS-ve te terminuara (ne %)	AMC	VF	Albtelecom sh.a (EM)	Plus
2013/1	29	48	12	11
2012	25	52	13	9
2011	28	53	15	4

Vihet re se ne lidhje me pjeset e tregut per sherbimin e terminimit te SMS-ve (off-net), ka asimetri e cila vjen kryesisht nga dimensionet e bazes se pajtimtareve te rrjeteve te ndryshme. Por diferenca e asimetrise per trafikun e zhvilluar (terminimi i SMS-ve off-net) eshte me e vogel se asimetria e trafikut te thirrjeve te terminuara sipas te njejtes llogjike nga rrjetet celulare. Tendanca per te orientuar tarifat per sherbimet e interkoneksionit (kryesisht sherbimin e terminimit ne nivelin e shumices) drejt kostos por edhe ne nje simetri ndermjet rrjeteve, jane

konsideruar si tregues qe favorizojne konkurrencen efektive per sherbimet perkatese ne rrjetet celulare

b) Efektet e rrjetit tek sherbimi i terminimit te SMS-ve, paketat “Bundles” (brenda rrjetit dhe kryesisht ne grupet mbyllura);

Klasifikimi i bere per sherbimet baze te telefonise se levizshme (on/net dhe off/net) vjen kryesisht nga klasifikimi i brendshem i bere nga vete operatoret per te identifikuar tipologjine e sherbimit (thirrje dhe SMS). Dimensionet e bazes se pajtimtareve sipas rrjeteve, percaktojne edhe peshen e efekteve te rrjetit, pasi rrjetet e medha (baza e pajtimtareve) ka tendencen per te zhvilluar me shume trafik per sherbimet respektive. Ky efekt rritet akoma me shume ne kushtet e nje zgjerimi te madh te games se ofertave te ofruara nga te kater operatoret e rrjetit te telefonise se levizshme.

Tendenca globale per te ofruar gamen e sherbimeve qe mundeson nje rrjet (thirrje, SMS dhe Internet) te grupuara si nje pakete e vetme (bundles), dhe kjo tendence eshte e shtrire ne menyre te ngjashme ne te kater rrjetet e telefonise se levizshme, krijojne ne menyre te natyrshme edhe efekte me te ndjeshme nga rrjetet e medha. Duke qene se ofrohen si nje grup sherbimesh te paketuara, shkalla e zevendesueshmerise se tyre mund te rritet akoma me shume se ne rastin kur keto sherbime mund te ishin individualisht jashte paketes, pasi pervec anes funksionale qe do te merrej ne konsiderate ne kete zevendesueshmeri, edhe tarifimi i ketij sherbimi eshte konsideruar si i tere ne portofolin e paketes.

Zevendesueshmeria e konsideruar ne anen e kerkeses, ka disa karakteristika qe kushtezojne pajtimtarin (perdoruesin) te ndryshoje rrjet, apo te rrije ne rrjetin egzistues. Kjo kryesisht ka te beje me kosto shtese ne ndryshim rrjeti, apo humbje te kontakteve egzituese. Instrumenti i portabilitetit te numrit, (funktional aktualisht ne Shqiperi) e ben me te mundur edhe zevendesueshmerine ne anen e kerkeses sipas arsytimit te perdorur me siper.

Por ajo qe vlen te theksohet ne kete rast eshte, se efekti i rrjetit ka nje peshe te rëndesishme edhe ne asimetrine e trafikut te zhvilluar per sherbimet e interkoneksionit (ne kete rast edhe sherbimi i terminimit te SMS-ve) duke u bere akoma me i stimuluar nga paketat “bundles”, te ofruara ne menyre analoge nga te gjithe operatoret e rrjetit te telefonise se levizshme, pjese e arsytimeve te perdorura ne kete dokument analize.

c) Efektet e mundshme te masave rregullatore ne nivelin shumices dhe transferimi i tyre ne tregjet e pakices;

Parimisht efektet e masave rregullatore te vendosura ne tregjet me shumice (perfshire tregun e terminimit te SMS-ve), konsiderohen si instrumentet e duhura dhe me efikase per te rritur dhe zhvilluar konkurrencen efektive ne tregjet e brendshme dhe ne teresine e tyre percjellin “ ne zinxhir” efektet ne tregjet e pakices, prej te cilave finalizohen direkt perfitimet e perdoruesve fundor.

Nder masat rregullatore prej te cilave mund te gjykohet efekti i transferimit te uljes se tarifave te SMS-ve nga niveli i shumices ne tregjet e nivelit te pakices per sherbimin perkates, eshte “mosdiskriminimi” si dhe “kontrolli i tarifes se terminimit”.

Por prezenca e nje numri te madh te paketave ofertuese (me plane tarifore te ndryshme) ben te pamundur matjen e efektit te drejteperdrejte, ne se do te krahasoheshin keto ndryshime kryesisht ne paketat standarte ne treg, ose ne paketat ofertuese te limituara (duke gjykuar tarifen per sherbimin e SMS-se, pas perfundimit te ofertes).

I. Përvoja rregullatore në vendet e rajonit dhe të BE-së

Ne analizen pararendese eshte referuar pervoja rregullatore ne vendet e BE-se dhe te rajonit ne lidhje me rregullimin ose mungesen e rregullimit te sherbimit te terminimit te SMS-ve, ne rrjetet celulare.

Pavaresisht se ka nje numer te vogel te vendeve qe kane analizuar dhe nderhyre ne menyre ex-ante ne tregun e terminimit te SMS-ve, ne asnje nga opinionet dhe rekomandimet e BEREC dhe KE-se, nuk perjashtohet mundesia e nderhyrjes rregullatore nepermjet procesit te analizave te tregjeve dhe rrethanave kombetare specifike.

Nje gje e tille vihet re edhe ne “*EXPLANATORY NOTE*”, te rishikuar, me qellim konsiderimin e mundesive per te nxjerre ndonje rekomandim te ri per tregje te pershatshme per t’u konsideruar per rregullim.

Keshtu ne lidhje me tregun e terminimit te SMS-ve, KE vazhdon te qendroje ne te njejtin opinion se ne varesi te rrethanave kombetare, per te percaktuar nese terminimi i SMS-ve ka te njejtat probleme te fuqise ne treg si terminimi i thirrjeve, eshte ne gjykimin e rregullatorit te konsideroje percaktimin e nje tregu shtese te vecante per SMS-te.

Keshtu qe praktika e vendeve te cilat kane nderhyre ne tregun e terminimit te SMS-ve, nepermjet procesit te analizave te tregut, duke aplikuar testin e tre kritereve, kane provuar se problemet e shfaqura ne tregjet e terminimit te SMS-ve jane analoge me tregjet e terminimit te thirrjeve. Keshtu qe keto praktika kane te ndjekura nga Franca, Danimarka, Polonia, kane mundesuar per te bere edhe krahasueshmerine ndermjet vendeve te cilat kane nderhyre ne menyre ex-ante si dhe vendeve te cilat nuk kane nderhyre (duke i rregulluar kryesisht nepermjet marreveshjeve komerciale te vete operatoreve ne treg), duke arritur ne konkluzionin se ne rastin e dyte edhe kur ka patur ulje te tarifave te terminimit te SMS-ve, keto ulje kane qene shume larg tendences per te orientuar tarifat e terminimit drejt kostos (perfshire edhe tarifen e terminimit te SMS-ve).

BEREC, ka bere vleresime te tarifave te terminimit te SMS-ve, dhe ka publikuar nje “snapshot report” benchmark per tarifat e terminimit te SMS –ve

per nje numer te shteteve anetare te BE-se, duke perfshire edhe disa vende te tjera si: Zvicra, Kroacia, Islanda, Maqedonia Norvegjia, Serbia, dhe Turqia. Ne kete vleresim BEREC eshte referuar ne tarifat me te uleta te terminimit te SMS-ve, duke referuar edhe tarifen mesatare per terminimin e SMS-ve.

Figura IV.1 Tarifa e terminimit te SMS-ve per shtete te ndryshme (2013)

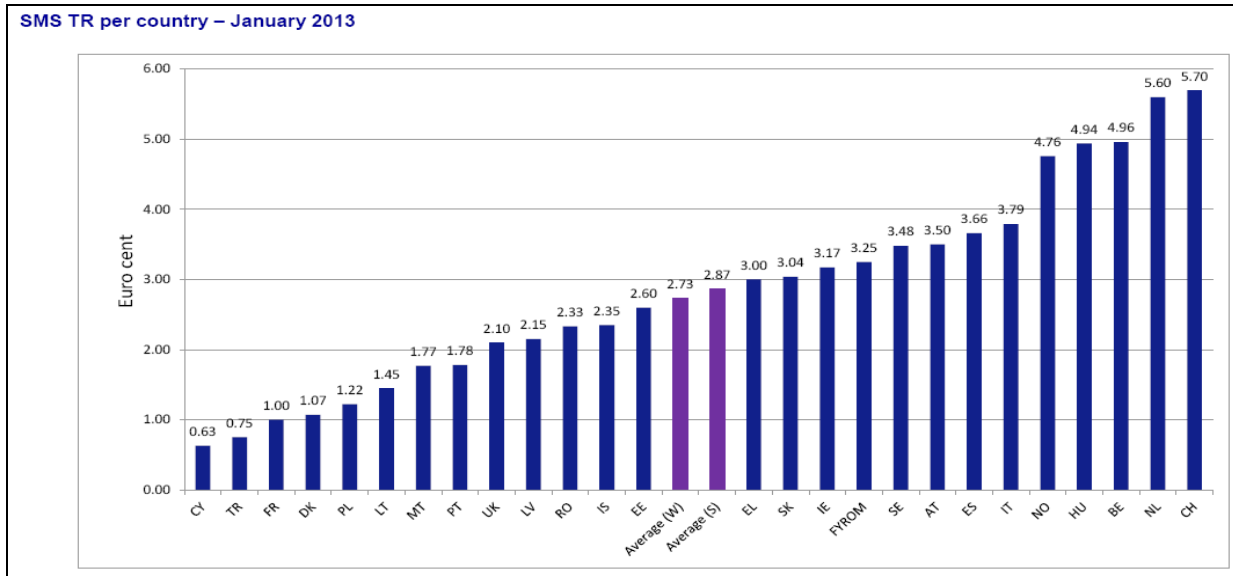
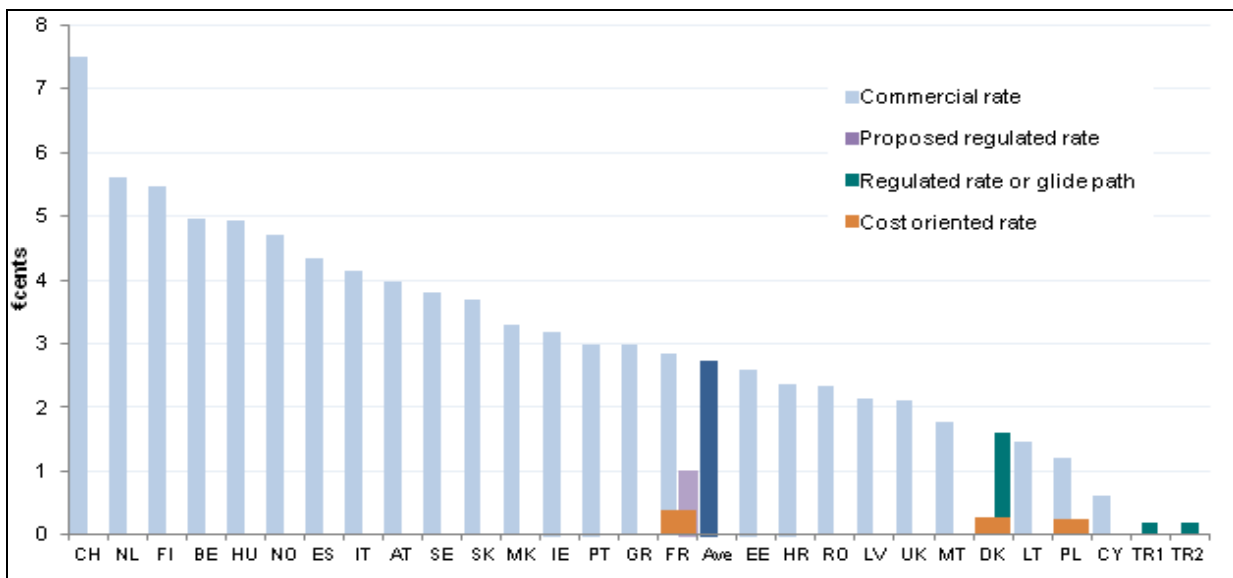

Figura IV.2 Tarifa e terminimit te SMS-ve (sipas rregullimit)

II. Përfundime mbi fuqinë e ndjeshme në tregun e analizuar

AKEP, në këto rrethime të analizës, ka konsideruar herë pas herë edhe konkluzionet e analizës pararendese, pasi për vetë specifikën që kanë tregjet e terminimit (thirrje v SMS), problemet që pengojnë zhvillimin e konkurrencës efektive kanë ngjashmëri të plotë, duke konsideruar që në rrethana të tjera për vetë natyrën e këtyre tregjeve (jashtë nderhyrjeve ex-ante) të gjithë faktorët që mund të inkurajojnë zvogëlimin e kësaj tarife, do të jenë në disfavor të zhvillimit të konkurrencës efektive për rrjedhojë edhe të përfitimeve të konsumatorit, apo përdoruesit final të SMS-së.

Kështu, në secilin nga rrjetet e operatoreve të telefonisë së lëvizshme, do të rezultojë fuqi e ndjeshme në treg nga secili nga operatorët e rrjetit të telefonisë së lëvizshme.

Në analizën e faktorëve të marrë në konsideratë për fuqinë e ndjeshme në tregjet përkatës, rezulton se ngelen të njëjtat faktore të konsideruar edhe në analizën pararendese, dhe konkretisht:

Secili prej operatoreve AMC, Vodafone Albania, Albtelecom Sh.a (E.M) dhe Plus Communication , në rrjetet individuale të tyre kanë:

- 100% pjesë në rrjetin e tij;
- barriera të natyrës strukturore;
- mungesë të fuqisë kundërpruese të blerësve për shërbimin e terminimit të SMS-ve, për vetë specifikën e shërbimit të terminimit (natyrë monopolistike);
- prezencë të efektit të rrjetit nga integrimi vertikal;
- mungesë e konkurrencës efektive në potencialet e mundshme që duhej të ofrohej në rrethana, jashtë nderhyrjes ex-ante;

Për vetë natyrën e këtyre tregjeve (monopolistike) dhe analogjine me tregjet e terminimit të thirrjeve, kriteret e marra në shqyrtim nuk priten të ndryshojnë në afatmesëm, në mënyrë që të eliminojnë aftësinë ndikuese të operatoreve në tregjet përkatës të terminimit të SMS-ve, apo edhe të mbajnë fazën aktuale të zhvillimit të konkurrencës në këto treg.

Kështu që, AKEP gjykon se:

Operatorët Vodafone Albania, Albanian Mobile Communications , Albtelecom Sh.a (E.M) dhe Plus Communication përmbushin kriteret për fuqi të ndjeshme në tregjet përkatëse të terminimit të SMS-ve në rrjetet e tyre celulare.

Pyetje për Këshillim Publik

4. A mendoni se të katër operatorët celulare aktivë në treg, përmbushin kriteret për FNT në terminimin e SMS-ve në rrjetet tyre?

III.5 VLERESIM PER MASAT RREGULLUESE NE TREGJET ME SHUMICE TE TERMINIMIT TE SMS-VE

Ne perfundimet e analize 2011 si dhe pas identifikimit te problemeve kryesore te gjetura sipas analizes pararendese, AKEP percaktoi masat rregullatore ne reference me parashikimet e Ligjit 9918, me qellim zgjidhjen e problemeve te identifikuara, masa te cilat ishin:

1. Detyrimi i Mosdiskriminimit;
2. Detyrimi i transparencës;
3. Detyrimi për akses dhe interkoneksion dhe përdorimi i përbashkët i faciliteteve të rrjetit;
4. Detyrimi për kontroll të tarifave dhe sistemin e mbajtjes së llogarive

AKEP pas kryerjes se analizes se radhes ne kete treg, ne lidhje me masat rregulluese propozon ruajtjen e masave rregullatore aktuale te percaktuara sipas analize 2011, pasi per te siguruar vijimesine e zgjidhjeve te problemeve që mund të ndeshen në tregun e terminimit (duke konsideruar edhe analogjine ndermjet tregut te terminimit të thirrjeve dhe terminimit te SMS-ve), nuk mund të përjashtohen nga e njëjta llogjike e te arsyetuarit që është përdorur në terminimin e thirrjeve në rrjetet e telefonisë së levizshme, pavarësisht se bëhet fjalë për sherbime të ndara.

Ne lidhje me ruajtjen e “setit” te masave te vendosura ne analizen pararendese, AKEP arsyeton se:

Efekti i tyre ne tregjet e terminimit maksimizohet vetem si i tille, pasi ne se do te aplikoheshin vetëm detyrimet e mos-diskriminimit dhe transparencës, mundesia qe keto tregje te tentonin ne konkurrence te plote efektive do te zvoglohej, pasi natyra e problemeve te shfaqura do te pozicionohej tek diskriminimi me terma jo-tarifore.

Ndaj, masat rregullatore te propozuara sipas analize 2013, jane te njejtat masa te vendosura ne analizen pararendese, ne reference me ligjin 9918, i ndryshuar.

AKEP gjykon se per secilin nga detyrimet e mesiperme, te cilat sherbejne për të realizuar objektivin e përgjithshëm të nxitjes së konkurrencës efektive për sigurimin e rrjeteve dhe sherbimeve, faciliteteve shoqëruese dhe shërbimeve të tjera, nuk eshte e nevojshme nje perseritje e pershkrimit te detajuar te tyre, pasi nje gje e tille ndodhet ne dokumentin e analizes pararendese (analiza 2011).

Detyrimi për kontroll të tarifave dhe orientim në kosto

Ne versionin final te analizes se vitit 2011 dhe vendimet perkatese per FNT dhe masat rregulluese per kater operatoret celulare, AKEP miratoi vlerat maksimale te tarifes se terminimit te SMS-ve sipas tabelës se meposhtme:

TABELA III.1 REDUKTIMI I PËRSHKALLËZUAR I TARIFAVE TË TERMINIMIT TË SMS-VE NE RRJETET CELULARE ANALIZE 2011

	1 Janar 2012	1 Shtator 2012	1 Shtator 2013
AMC			
Vodafone	2.40	2.00	1.44
EM			
Plus Communication			

Tarifat në Lek/SMS pa TVSH

Ne Analize 2011, AKEP u shpreh se barazimi i vleres se tarifes se terminimit te SMS-ve me koston BULRAIC per terminimin e SMS-ve (0.58 lek/SMS) do te jete objekt vleresimi nga AKEP ne analizen e tregut te rradhes qe do kryhet sipas percaktimeve te ligjit 9918, e cila do te duhet te kryhet maksimumi brenda dy viteve.

Nga analiza kryer, vihet re tregu me pakice i sherbimeve celulare ka pasur zhvillime pozitive ne drejtim te SMS-ve, pasi volumi dhe perdorimi mesatar i SMS-ve eshte rritur, si dhe ka pasur reduktime te tarifave me pakice te SMS-ve. Megjithate vihet re se reduktimi i tarifave me pakice ka qene i perqendruar kryesisht ne shporta te SMS-ve ndersa tarifa standarte e SMS-ve ne shume programe tarifore vazhdon te jete ne nivel te larte. Gjithashtu promovimi i perdorimit te SMS-ve brenda rrjetit dhe brenda grupeve eshte shume i larte dhe ne nivele te krahasueshme me thirrjet telefonike. SMS-te e derguara drejt rrjeteve te tjera celulare (off-net) perbejne vetem 5% te totalit te SMS-ve te derguara ne vitin 2012 dhe gjate gjashtemujorit te pare 2013. Plus dhe Eagle Mobile zene vetem 7% te tregut me pakice te SMS-ve, ndersa Vodafone eshte ne nivelin 73%.

AKEP vlereson se keto fenomene (tarifa shume te uleta dhe deri nen-kosto per SMS brenda rrjetit dhe tarifa te larta standarte per SMS) rrisin efektet e rrjeteve/klubit duke zvogeluar efektin e reduktimit te tarifave te terminimit dhe te konkurrences ne tregun me pakice.

AKEP gjykon se eshte e nevojshme te vazhdoje rregullimin e tarifave te terminimit te SMS-ve duke percaktuar vleren maksimale te tyre. Per percaktimin e vleres maksimale mund te konsiderohen disa alternative:

1. Vazhdimi i rregullimit me vleren aktuale 1.44 lek/SMS.
2. Reduktimi i vleres aktuale deri ne barazimin me kosto BULRAIC, pra 0.58 lek/SMS per te kater operatoret (tarifa simetrike).
3. Reduktimi i vleres aktuale deri ne barazimin me kosto BULRAIC, pra 0.58 lek/SMS per te kater operatoret por duke vendosur tarifa asimetrike per nje periudhe tranzitore.

Keto tre alternativa jane dhene te permbledhura ne tabelen e meposhtme.

TABELA III.2 ALTERNATIVAT E PROPOZUARA PER REDUKTIMIN E PËRSHKALLËZUAR I TARIFAVE TË TERMINIMIT TË SMS-VE NE RRJETET CELULARE

		Aktuale	1 Mars 2014	1 Shtator 2014	1 Shtator 2015
Alternativa 1	Vodafone	1.44	1.44	1.44	1.44
	AMC				
	EM				
	Plus Communication				
<hr/>					
Alterativa 2	Vodafone	1.44	1.00	0.58	0.58
	AMC				
	EM				
	Plus Communication				
<hr/>					
Alternativa 3	Vodafone	1.44	1.00	0.58	0.58
	AMC				
	EM	1.44	1.44	1.00	0.58
	Plus Communication				

Tarifat në Lek/SMS pa TVSH

AKEP propozon qe nga tre alternativat e evidentuara me sipër te zgjedhe Alternativen 3, pasi:

- Arritja e vleres 0.58 lek/SMS te kosos BULRAIC i sherben me mire rritjes se konkurrences ne treg midis operatoreve dhe reduktimit te stimujve per diferencim te pajustificuar on-net/off-net te tarifave me pakice;
- Aplikimi i asimetrise se perkohshme 1 Mars 2014-1 Shtator 2015 midis Vodafone, AMC dhe EM, Plus krijon mjedis me te ekuilibruar midis operatoreve per te rritur aftesine konkurruese te dy operatoreve me te vegjel;
- Niveli ndryshimit absolut midis tarifave te terminimit ne Vodafone/AMC dh EM/Plus eshte shume i vogel qe te nxise diferencime te tarifave me pakice per SMS off-net.

Pyetje per Keshillim Publik

- **Cili eshte mendimi juaj per vazhdimin e masave rregullatore te vendosura ne analizen pararendese dhe arsyet e konsideruara?**
- **A jeni dakort me propozimin e AKEP per zgjedhjen e Alternatives 3 per rregullimin e tarifave te terminimit te SMS-ve?**

ANEKS 1. LISTA E PYETJEVE PER KESHILLIM PUBLIK

Me poshte eshte nje permbledhje e pyetjeve per te cilat AKEP eshte i interesuar te marre komente nga palet e intersuara. Ne pergjigjet e dhena per pyetjet palet jane te lutura te perfshijne edhe argumentim per pergjigjet/komentet.

Palet mund te japin komente edhe per pjese te tjera te dokumentit te analizes dhe perfundimeve te AKEP.

Pyetje per Keshillim Publik:

- 1. Cili është opinioni juaj në lidhje me përfundimet e AKEP për tregun me pakicë dhe tarifatat e mesazheve SMS?**
- 2. A mendoni se terminimi i SMS-ve në secilin rrjet celular përbën treg përkatës të vecantë?**
- 3. A mendoni se tregu me shumicë i terminimit të SMS-ve është treg i justifikueshëm për ndërhyrje/analize ex-ante (duke plotësuar testin e tre kriterëve)?**
- 4. A mendoni se të katër operatorët celularë aktivë në treg, përmbushin kriteret për FNT në terminimin e SMS-ve në rrjetet tyre?**
- 5. Cili është mendimi juaj për vazhdimin e masave rregullatore të vendosura në analizen pararendese dhe arsyet e konsideruara?**
- 6. A jeni dakort me propozimin e AKEP për zgjedhjen e Alternatives 3 për rregullimin e tarifave të terminimit të SMS-ve?**